

Domoljub

V Ljubljani, 26. maja 1937

Leto 50 • Štev. 21

Ob 20 letnici majniške deklaracije

V soboto zvečer bodo po slovenskih brdih vnovič zagoreli kresovi. Pred davnimi stoletji so kurili naši dedje kresove, kadar se je bližal Turek, da so na ta način opozorili vso deželo na grožčo nevarnost, dandanes pa zakurimo kresove, če hočemo dati kakemu dnevu prav poseben poudarek. In če kdaj, potem imamo prihodnjo soboto dovolj vzroka, da zažare kresovi res po vsej naši slovenski domovini, da ne ostane brez njega prav nobena slovenska vas.

Vsak narod ima v svoji zgodovini dneve, ki stoje kakor mejniki in na katere ne sme pozabiti nikoli, ako noče zatajiti samega sebe. V slovenski politični zgodovini imamo štiri take mejnike:

Leto 1848., ko smo se prvič pojavili kot narod in zahtevali popolno enakopravnost z ostalimi avstro-ogorskimi narodi tako, da se združijo vse slovenske pokrajine v eno politično upravno ednico, ali z drugimi besedami: zahtevali smo — **zedinjeno in avtonomno Slovenijo** v okviru Habsburške monarhije.

Drugi tak mejnik je 1. decembra l. 1870. Ker je takom let naš slovenski politični program iz l. 1848. nekoliko obledel, oziroma so tedanji slovenski politični voditelji v praktični politiki radi pozabljali na naš vrhovni narodno politični ideal, razen tega je pa dobila med tem slovenska politika že tudi nekaj izkušenj in navezali smo bili že tudi nekaj stikov predvsem s Hrvti. Glede na vse to so se zbrali dne 1. decembra l. 1870. v Ljubljani tedanji vodilni slovenski, hrvaški in srbski politiki iz Avstro-ogrske monarhije, ki so si ustvarili nekak skupni politični program za vse Jugoslovane monarhije. Ta program vsaj za nas Slovence prav za prav ni bil drugega, nego ponovitev in razširitev programa iz l. 1848. Zahtevali smo ponovno zedinjeno in avtonomno Slovenijo, ki naj bi se pa kot samostojna edinica priključila hrvaško-srbskim pokrajinam.

Vladajoči Nemci in Madžari niso hoteli o teh ponovno poudarjenih zahtevah Jugoslovancev niti slišati, temveč so jih skušali z vsemi sredstvi pritiskati popolnoma ob tla. Nemci so skušali s ponemčevanjem slovenskih dežel preprečiti do Jadranskega morja, Madžari pa popolnoma zadušiti tisočletno hrvaško samostojnost. Vsi uvidelni politiki so svarili Nemce in Madžare pred takim: zaslepljenim postopanjem, žal da zaman. Vedno glasnejše se pojavljajočega jugoslovanskega vprašanja naduili Nemci in Madžari niso hoteli rešiti, temveč so hoteli Jugoslovane streti. V to svrhu so l. 1914. končno tudi izzvali svetovno vojno, v kateri omenjeno namero prav glasno, ponovno in odločno tudi povedali. Z ječami in sličnimi sredstvi so prva vojna leta zadušili prav vsak

odkrit odpor Jugoslovanov proti tem nameram, a ko je doživela taka nemško-madžarska politika pozimi l. 1916/17 popoln polom in je morala dunajska vlada po triletnem absolutizmu spomladi l. 1917. končno zopet sklicati parlament, so Jugoslovani, z nami Slovenci na čelu, brez srahu, odločno in odkrito povedali vsej

Dr. Anton Korošec

Habsburški monarhiji, vsej Evropi in vsemu svetu, da jih ni zlomilo vse prestane trpljenje, temveč da odločneje nego kdajkoli dotlej zahtevajo svobodo in združitev.

Tako je prišlo dne 30. maja l. 1917. do tretjega velikega političnega mejnika, ko je tedanji predsednik »Jugoslovanskega kluba«, ki je združeval vse tedanje jugoslovanske poslance dunajskega parlamenta, dr. Anton Korošec, prebral v dunajskem parlamentu izjavo vseh jugoslovanskih poslancev, ki je postala znana pod imenom »majniška deklaracija« in ki zahteva, da se vse ozemlje, v katerem prebivajo Slovenci, Hrvaši in Srbi združi v samostojno državno telo, ki bodi pristo vsakega narodnega gospodarstva tujcev ter zgrajeno na demokratičnem temelju.

To je jedro, bistvo in zmisel majniške deklaracije, ki je postala na mah bojna zastava, pod katero so se zbrali z našim dr. Krečkom, škofom dr. Jegličem in dr. Korošcem na čelu vsi Jugoslovani od Zilskih Alp do črnogorskih planin, pod katero so mobilizirali vse avstro-

ogrske Jugoslovane in pod katero so si 1918 končno izbojevali popolno svobodo ter se nato dne 1. decembra l. 1918. kot »Država Slovencev, Hrvatov in Srbov« svobodno in kot enakopraven činitelj združili s kraljevino Srbijo in Črno gorjo v novo državo, »Kraljevino SHS« ali današnjo Jugoslavijo.

Četrty slovenski politični mejnik je potem »slovenska deklaracija« z dne 1. januarja l. 1933., o kateri bomo pa govorili ob svojem času. Zgoraj povedano je zgodovina, vsebina in pomen majske deklaracije, katere dvajsetletnico bomo praznovali Slovenci te dni. Njene posledice niso bile usodnega pomena le za nas Jugoslovane, temveč za vso Evropo, kajti brez oklevanja lahko mirno trdimo, da bi brez veličastnega osvobodilnega gibanja, ki ga je ta deklaracija sprožila in mu dala cilj in vsebino, današnje Jugoslavije ne bilo. Tedaj vsemogočna antanta se je do zadnjega upirala razbitju Avstro-ogrske monarhije, a tedanji srbski politični ideal je bil pa: pridobitev Bosne in Hercegovine, izhod na Jadransko morje in po možnosti pridobitev vsaj dela ogrske Vojvodine. Majniška deklaracija in iz nje izvirajoče jugoslovansko gibanje je prekrizalo vse te načrte ter postavilo vse pred nekaka dovršena dejstva, ki jih niti ni bilo mogoče nikomur več preprečiti. Zato mirno lahko trdimo, da je majniška deklaracija tisti veliki zgodovinski dokument, ki je položil temelj našemu osvobodjenju izpod tisočletne nemško-madžarske nadoblasti in ki je zaokrenil zgodovino srednje ter južnovzhodne Evrope v novo smer. A idejni voditelji in glavni pokretaši teh dogajanj smo bili mi Slovenci z našimi voditelji Krečkom, Jegličem - Korošcem na čelu.

V današnjem jubilejnem razpoloženju ni čas za to, da bi razglabljali, ali so se uresničile vse naše sanje iz nepozabnih let 1917—1919. Če premostrimo majsko deklaracijo v zvezi z ostalimi tremi mejniki naše politične zgodovine, kajti ona je le organski del te celote, potem ni dvoma, da smo si priborili za enkrat žele zunanji okvir našega nar. osvob., ki je pa prvi in najvažnejši pogoj tudi za priboritev ostale vsebine, ki ga je majska deklaracija označila le s kratkimi besedami »na demokratičnem temelju«. Če bi tega »okvira« ne bilo — Bog ve, kaj bi bilo danes z našim malim in tako eksponiranim slovenskim narodom, zato je naša dolžnost, da zagore v soboto zvečer kresovi na slednjem slovenskem gričku kot viden znak našega iskrenega veselja in hvaležnosti do naših voditeljev izza deklaracijske dobe, obenem pa tudi kot znak neomejene zvestobe med tem dorastlega novega slovenskega roda do našega narodnega programa, kakor smo ga utrdili ob vseh navedenih štirih prilikah. E.

V znamenju krize

Na drugem mestu prinašamo vest, da popijo ljudje v Ljubljani v enem letu skoro za 50 milijonov dinarjev alkoholnih pijač. Cela Slovenija pa požene letno okrog 800 milijonov po grlu.

Nikomur nismo nevoščljivi, če si poživijo telo s požirkom pijače. Grajati pa moramo neverjetno pijančevanje, ki se je zadnja leta, ko eden čez drugega tarnamo o krizi, zopet silno razpaso. To pijančevanje je naša narodna sramota.

Nedavno so odprli našim ljudem tudi mejo proti Italiji. Organizirali so za Binkošti dolge viake izletnikov, ki naj bi šli obiskat naše brate.

Vsi ti izleti niso bili prav za prav nič drugega, kakor pijančevanje v masah. Kakšen vtis napravijo take pijanske ekspedicije med ljudmi, ki žive izven naših razmer, nam prav nazorno pove sledeče pismo, ki ga je »Slovenec« pisal naš rojak, ki živi v Italiji:

»Z velikim veseljem smo pričakovali posebne vlake, ki so bili najavljeni iz Slovenije in s katerimi se je pripeljalo več tisoč izletnikov v Trst in v Postojno. Veselili smo se slovenske pesmi, ki bo zadonela, veselili strumnega discipliniranega nastopa naših krvnih sobratov, ki bodo pokazali, kako prospeva narod, ki je tako srečen, da živi v svojih lastnih nacionalnih mejah; veselili dobrega vtisa, ki ga bodo izletniki napravili in radovali smo se ugodnih koristi, ki jih bo od tega imela narodna manjšina, ki živi v Italiji. Morja je bilo vsega tega. Ni naša stvar, da izrekamo sodbo. Pripomnil pa bi, da me je silno neprijetno dirnilo, ko so nekatere znane tržaške gostilne v zvezi z obiskom Slovencev takoj pomnožile svoje zaloge vina in da so morali na binkoštni ponedeljek s posebnimi tovornimi avtomobili dovažati vino v Postojno, ker so izletniki vse itak že na izredni konzum preračunane zaloge vina popili in so italijanski trgovci delali razne dovpite na račun žejnih Slovencev iz Ljubljane, s tudi na račun nekaterih, ki so si tržaške in goriške kapljice čez mero privoščili. Zelezni-

čarji še danes pripovedujejo, v kakšnem razpoloženju so se poslovili od Postojne izletniki v posebnih vlakih, ki da so bili bolj podobni prevozu vinskih sodov, kot pa bratov, ki so prišli semkaj, da obiščejo svoje brate. Nočem preiskovati, koliko resnice je na teh govoricah. Prepričan sem, da so pretirane. Toda za dolžnost sem smatral, da jih vam sporočim, da bodo služile kot prijateljsko svarilo onim, ki še nameravajo priti k nam na obisk, da bodo vedeli, da imajo izletniški vlaki iz Jugoslavije v Julijsko krajino ne samo zabavni pomen, ampak tudi kulturnega, ki pa mora priti do izraza tako, da bo zapustil tukaj kulturne vtise.»

Isto žalostno sliko nam nudijo tudi skupine »izletnikov«, ki se vsako nedeljo razkrope iz naših mest na deželo. So tudi iskreni ljubitelji lepe narave med njimi, toda mnogo preveč je med njimi takih, ki jim je prvi in zadnji cilj izleta — oštarija. Te sorte izletniki so tudi prava nadloga za podeželje. Njihova »olika« je surovost, njihova pesem in beseda je umazana kvanta, ljubezen do narave pa kažejo s tem, da delajo brezobzirno škodo po vrtovih, poljih in travnikih.

Značilno je, da so med te vrste izletniki navadno le »boljši ljudje«. Naš kmet ždi doma in strada in trpi.

Zanimivo bi bilo najti vzrok, zakaj ljudje tako brezmiselno razsipavajo denar. Gotovo ni zadnji med vzroki ta, da smo se odvadili varčevanja. Stiska naših denarnih zavodov in dolga vrsta neuspešnih poskusov na račun pridnih vlagateljev od strani države, je ubilo v ljudeh smisel za varčevanje in zaupanje v denarne zavode. Zato marsikdo živi iz dneva v dan in misli, da je gotovino najbolje porabil, če jo je čim prej zapravil.

Tudi ta nezdravi pojav nezmernosti med našim narodom naj da misliti merodajnim gospodarjem, da čimprej poskusijo obnoviti delovanje denarnih zavodov, vrniti ljudem zaupanje vanje in tako začeti delo za obnovo našega gospodarstva.

Kmetijske prodajne zadruga

Zadrag za vnovčevanje kmetijskih pridelkov imamo še prav malo. Naš kmet prodaja svoje pridelke še sedaj po večini raznim trgovcem in prekupčevalcem, kateri seveda pri tem na račun kmeta prav dobro zaslužijo. Zlasti tedaj, ko je kmet v veliki denarni stiski, znajo razni oderuhi njegov položaj prav dobro izkoristiti in mu nudijo za njegove pridelke sramotno nizke cene. Navajati poedine slučaje, bi bilo popolnoma odveč. Da pa se bo mogel kmet čimprej rešiti raznih prekupčevalcev, so ravno imenovane zadruga nujna potreba; s pomočjo njih bi se lahko gospodarsko precej dvignil.

Se dosti razvite med vnovčevalnimi zadrugami so mlekarne zadruga, ki pa se morajo boriti še vedno z znatnimi težkočami; nadalje vinarne in sadjarske zadruga itd.

Vnovčevalne zadruga se morajo baviti zlasti v začetku z raznimi težkočami in zato tudi njih vodstvo ni tako lahko in enostavno, kot bi si kdo na prvi hip predstavljal. Od vodstva se zahteva ne samo mnogo trgovskih spretnosti, ampak tudi požrtvovalnosti in vztrajnosti. Treba je zelo dobro poznati po-

trebe in razmere trga in se neprestano boriti z raznimi tekmeči. Člani zadruga morajo postaviti na čelo vedno osebe, ki jim res zaupa.

Zadrugi se stavlja na pot vedno razne ovire, katere mora odstraniti ali pa vsaj zmanjšati. Zato pa tudi od take zadruga ne smemo v začetku vsega naenkrat zahtevati, temveč počakati, da pride res do popolnega razmaha in pri tem čim bolj sodelovati.

Zadruga prodaja razne pridelke; kmetje hočejo, da jih jim zadruga čim bolje plača. Dostikrat pa seveda pridelkov ne more tako plačati, kot bi oni želeli; zlasti v začetku je to še posebno težko, ker ji mora ostati nekaj za kritje stroškov. Tako nastanejo med člani in zadrugo čisto nesoglasja, kar povzroči medsebojno nezaupanje; to pa je krivo, da je delovanje marsikatere zadruga silno oteženo.

Če pa pomislimo stvar malo natančneje, pa vidimo, da so ta nasprotstva med člani in zadrugo le bolj navidezna. Za člane ne sme biti zadruga nikdar nekaj tujega, ampak le del njihovega lastnega gospodarstva. Prav

tako, kot se mora brigati kmet za svoje gospodarstvo, katero ga preživlja, mora skrbeti tudi za svojo zadrugo in se zavedati tega, da je korist, ki jo ima zadruga, tudi njegova lastna korist.

Vsi člani vnovčevalne zadruga morajo biti vsaj toliko zavedni, da zadruga lahko zanesljivo računata s stalno dobavo pridelkov od strani svojih članov. Dostikrat dobimo med člani tudi take, ki skušajo svoje blago prodati najprvo pri trgovcih in sicer za boljše ceno, kot pa jo jim more nuditi zadruga. Slabo blago pa, ki ga pri trgovcih ne morejo prodati, pa seveda skušajo vrniti zadrugi. Ako ima zadruga take člane, prav gotovo ne more shajati. Za zadrugo je treba doprinašati tudi marsikatero žrtev, in jo poznati ne samo v dobrih, ampak tudi v slabih časih. Šele v tem slučaju se pokaže, kdo je res zadržnik z dušo in telesom. — Zakaj pa lahko toliko drugih vnovčevalnih zadruga dobro uspeva? V glavnem zato, ker so člani vestni in se dobro zavedajo vseh dolžnosti, ki jih imajo napram zadrugi.

Sicer pa je treba upoštevati tudi to, da zadruga s tem, da sprejema pridelke le za vnovčevanje, pri obračunu izplača članom po odbitku lastne režije ves izkupiček, ki ga je sama dosegla pri prodaji pridelkov. V letih, ko cene pridelkov padajo, pomeni ta izkupiček za člane zadruga res lahko nekaj izgube; v dobrih letih pa se bo član zadruga odrezal prav gotovo boljše, kot pa če bi prodal svoje pridelke raznim prekupčevalcem.

Drugod so dosegle vnovčevalne zadruga uspehe le tedaj, če so člani zadruga stalno izročali svoje pridelke zadrugi v vnovčevanje. Nikdar ne more zadruga v redu poslovati, če bi člani samo en del pridelkov prodali petom zadruga, drugi del pa trgovcem, ali pa če bi ji sploh ničesar ne izročili.

Te vrste zadruga so navezane mnogo bolj na točnost svojih članov, kot pa katere druge. Vzemimo za primer samo mlekarne zadruga. Predno začnejo obratovati, si morajo postaviti svoj obrat, v katerega je treba vložiti precej kapitala. Postaviti morajo najprvo mlekararno in si nabaviti razne stroje. Vedno morajo biti pripravljene na to, da mleko, kolikor ga ni mogoče prodati v svežem stanju, predelavajo v sir ali maslo. Zato morajo imeti čim boljše naprave za predelovanje mleka v sir ali maslo, da dosežejo dober kakovost.

Zadružni deleži pri vnovčevalnih zadrugah so že itak dosti visoki. Kljub temu pa se mora zadruga dostikrat zadolžiti. Zato vnovčevalne zadruga prav gotovo zaslužijo podporo iz javnih sredstev, če so seveda ista na razpolago. Taka podpora ne pride v korist posameznemu kmetu, ampak splošnosti.

Iz vsega navedenega je razvidno kakšno nevarnost obstoja za vas v zadrugo vložen denar, ako ni one prepotrebne zadržne skupnosti. Posebno v današnjih težkih časih je potrebna pri zadržnem delu marsikatere žrtev, ki pa ni nikdar zastoj, ampak bo valed tega delo v bodočnosti toliko bolj uspešno.

d Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vdiigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Frank-Josefove« grenke vode, zjutraj na tečje pa isto množino. Prava »Frank-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Potovanja kraljice Marije. Naša kraljica Marija, ki se je te dni s posebnim vlakom vrnila iz Demir Kapije, si je ogledala Gradsko, odkoder je odpotovala v Stobi, kjer je posetila vse kulturne ustanove, se zanimala za njihovo delo ter jih tudi vse bogato nagradila. Bila je ob tej priliki tudi na čajanki v Castniškem domu.

d Za upravnika banovinske zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani je imenovan gosp. Blaž Poznič, doslej uradnik pri istem zavodu.

d Italijanski kralj Viktor Emanuel III., ki je pretekli teden uradno obiskal Madjarsko, kamor se je pripeljal preko jugoslovanskega ozemlja, se je po isti poti Kotoriba—Pragersko—Ljubljana—Rakek zopet srečno vrnil v Italijo.

DOMAČE NOVICE

d Ogromne množice vernega ljudstva so prišle preteklo nedeljo na Rakovnik pri Ljubljani, da se poklonijo Mariji Pomočnici. Pontifikalno sv. mašo je daroval in tudi procesijo vodil zagrebški pomožni škof Salis-Sevis.

d Krasno uspel tabor so priredili slovenski bojovníki 23. maja na prijaznem Rožniku v Ljubljani. Cerkevemu opravilu je sledilo zborovanje, na katerem so govorili Košir, prof. Rataj in v imenu odsotnega mestnega župana polkovnik Andrejka. Združeni pevci so pod vodstvom Wagnerja zapeli več lepih pesmi.

d Žična brv čez Kokro v Kranju. Tehnični oddelček banske uprave je izdelal že načrte za to žično brv in te dni je ban dr. Natlačen načrte potrdil. Dohod k brvi bi bil s kranjske strani med župniščem in tako zvano staro škofijo in naprej do roba skalnatega brega Kokre. Tu bi se morala umakniti brvi kapelica in za njo ležala šupa. Brv bi šla nato čez globoko dolino Kokre in bi imela razpetine 96 metrov. Brv sama bi bila široka 2 metra in bi jo nosila dva jeklena kabla. Vsak kabel bo moral biti spleten iz 4 jeklenih vrvi, debelih 4 cm. Vrvji bodo napejane čez velike in visoke portale iz borovega lesa, ki bodo usidrani v betonskih temeljih. Ves proračun znaša 412.000 Din in bo brv po svoji zmanjšanosti podobna brvi čez Savo pri Mednem.

d Kraljevo znamenje križ stoji. Na binkoštno nedeljo popoldne okrog pol 5 so se zbirale množice vernikov naše in okoliških bližnjih župnij pred farno cerkvijo v Kamniku, da se udeležijo procesije in prisostvujejo spravi pobožnosti na Malem gradu, kjer se je v nadomestilo prejšnjega evharističnega križa, katerega so v noči na četrtek 13. maja pognale v zrak brezbožne sovražne sile, dvignil zasilen križ. Kmalu po peti uri je krenila iz mesta nepregledna procesija. Na Malem gradu so se nato vršile péte litanije pri oltarju sv. Roka, pri katerih je tudi vsa množica navdušeno odpevala. Po dovršenih litanijah je krenila duhovščina na razvaline gradu, kjer je dekan in častni kanonik g. Ribar Matej blagoslovil novi križ, katerega bo deklice okinčale in obsule s cvetjem. Vsa množica vernikov (nad 2000 po številu) se je med tem uvrstila na prostoru pred razvalinami gradu, kjer je po blagoslovitvi evharističnega križa g. dr. Vilko Fajdiga imel krasen in pomemben govor, v katerem je orisal pomen evharističnega križa in vzpodbujal vernike k dosled-

ni borbi proti sili brezbožnikov in sovražnikov vsega, kar je katoliškega. Po zaključku govora je iz grl vernikov zaorila mogočna pesem »Posvobod Božja« in »Kraljevo znamenje križ stoji«.

d Tudi Slovenec lahko obogati. Na Kitajskem je postal bogataš Slovenec A. Vrhovnik iz okolice Maribora. Leta 1915 je šel na vojsko in je bil kmalu na ruskem bojišču ujet. Kot ujetnika ga je usoda zanesla na Kitajsko, kjer je začel delati kot navaden delavec. Podjeten, kakor je bil, si je hitro opomogel in začel s trgovino v Pekingu. Posli so mu šli dobro, da si je do danes nabral že lepo premoženje ter ga štejejo v Pekingu za enega najbogatejših ljudi. Pred dnevi je prišel obiskat svojo domovino skupaj z ženo, ki je Kitajka. Nato pa bo spet odšel nazaj na Kitajsko.

d Vinogradniki, ne zamudite škropljenja. Banska uprava v Ljubljani opozarja vse vinogradnike v Sloveniji, da bo do konca meseca maja treba v vseh vinogradih opraviti prvo škropljenje proti peronospori, če hočejo obvarovati vinograde pred škodo. 22. maja je namreč padel v vseh vinorodnih okoliših Slovenije izdaten dež, ki je povzročil okužitev listov z zimskimi trosi peronospore. Najprimernejši čas za škropljenje proti peronospori bodo zadnji dnevi v maju. Škropljenje naj se izvrši z 1% bordoško brozgo. Škropljenje naj se opravi temeljito ter naj vinogradniki pazijo zlasti na to, da bodo poškrupljene tudi spodnje strani listja.

d Birmanje je bilo na binkošti tudi v Mariboru. Kar 1239 fantov in deklic je prejelo sveto birmo. Pripetil se je pa tudi sledeči slučaj: Birmanček je nekje izgubil svojega botra. V gnječi so ju ljudje za hip razdvojili, pa se nista več našla. Fantek je botra iskal okrog, nazadnje se je zatekel v cerkev ter se na ves glas jokal, ker ne bo mogel biti birman. Položaj pa so kmalu rešili; za botra je vskočil g. Kokošinek in fantku se je pri novem botru po birmi bolje godilo, kakor bi se mu bilo menda pri prvem.

d Državni upokojenci so zborovali te dni v Ljubljani. Med drugim so povedali, da je finančni minister z ozirom na rastočo draginjo obljubil že v letu 1937-38 povišanje plač in pokojnin za 5 odstotkov.

d Železniškim staroupokojencem in vdovam v vednost. Železniški staroupokojenci, staroprovizijonisti, miločinarji, teh vdove in sirote,

Navadi
svojega otroka
pravočasno na
pravilno nego zob!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

kateri prejemaajo svoje pokojnine od železniške direkcije v Ljubljani, se pozivajo, da do 10. junija predložijo prijave za prejemanje draginskih doklad. Imenovani upokojenci naj se poslužijo sličnih prijav kakor novi upokojenci. Prijave se dobe v večjih krajih v trafikah za 1. Din. Na prijavah naj se črta besedilo »dravski finančnik in naj se popravi v toliko, da so bo naslov glasil »železniške direkciji v Ljubljani. Prijave naj se izpolnijo po navodilu na hrbtni strani pravilno in natančno. Predložiti naj jih vsak svoji najbližnji postaji, tam kakor vsako leto predlaga svoje legitimacije v prolongaciji.

d Izplačilo vlog bivše poštne hranilnice. Z odlokom ministrskega sveta z dne 13. maja t. l. se izvrši izplačilo hranilnih in čekovnih vlog našim državljanom, vlagateljem pri bivši poštni hranilnici na Dunaju, ki so svoje terjatve redno in o pravem času prijavili. Te terjatve se bodo izplačale v razmerju 1 Din za 4 krome. Izplačilo teh terjatev bo izvrševala samo poštna hranilnica v Belgradu, in sicer počenši s 1. julijem 1937 in postopno. Da se bo to delo moglo čim hitreje in čim pravilneje izvršiti in da se bodo mogle čekovne nakaznice za posamezne vlagatelje točno določiti in nasloviti, se poziv-

Italijanski kralj in cesar je prišel na obisk v Budimpešto, kjer so ga slovesno sprejeli. Vozil se je tja in nazaj skozi Ljubljano.

Vlada in Bratovske skladnice

Ministrski svet je te dni sprejel uredbo o bratovskih skladnicah, ki stopi v juniju v veljavo. O namenu in pomenu te, za rudarje tako važne uredbe, je izjavil minister za gozdove in rudnike sledeče:

Znano je tudi naši širši javnosti, da je pokojninsko zavarovanje rudarskih delavcev prišlo zaradi raznih okoliščin v takšno krizo, da bi v kratkem času prišla v nevarnost tudi pokojnina onih delavcev, ki so si za časa svojega življenja in zaposlitve pod najtežimi pogoji odriegovali od svojih ust potrebne zneske, da bi vsaj kolikor toliko zavarovali svojo starost in obstoj svojih družin. Ta nevarnost je grozila posebej rudarstvu in delavstvu in njih družinam v Sloveniji, kjer je rudarstvo zelo staro ter je radi tega tudi številni upokojujenci ter članovi njih družin vedno večje.

Vlada dr. Milana Stojadinoviča, ki je tudi doslej dala že dosti vidnih dokazov, da se resnično in občutno briga za delavstvo vseh poklicev o pogojih dela, o življenjskih pogojih in o njihovi bodočnosti, ni mogla in ne more dovoliti, da bi starostno zavarovanje delavcev, četudi samo za trenutek, prišlo v nevarnost, da bi na ta način delavski prihranki za starost propadli. Zaradi tega sem po začasni rešitvi bratovskih skladnic l. 1936 naročil, da se vsa vprašanja gle-

de zadoženosti bratovskih skladnic vzamejo v temeljito proučitev in da se zakonodajnim potom temu zavarovanju da takšna podlaga, da rudarski delavci ne bodo nikdar več prišli v prilik, da bi se morali bati za svojo bodočnost in za bodočnost svojih družin. Uspeh je uredba, ki jo je sprejel ministrski svet.

Njen namen se vidi že iz prvega člena njene vsebine, ker pravi namen skladov je brezpogojno zavarovanje pravic delavstva in nameščencev, ki si jih pridobijo na temelju svojega zavarovanja v glavnih bratovskih blagajnah. Uredba namreč predvideva ustavovni osrednji sklad za vse blagajne in rezervni sklad pri vseh glavnih bratovskih skladnicah. Kakor hitro bi se pri kateri bratovski skladnici, ki bi postala pasivna, izčrpala vsa sredstva za ozdravitve, tedaj bo ona lahko črpala sredstva iz svojega rezervnega sklada, če bi se pa tudi ta izčrpal, je v tem slučaju dolžan priskočiti na pomoč osrednji sklad. Ker bodo ti skladi postopoma naraščali, sem prepričan, da nikdar ne bo več napočila možnost, ko se bo treba bati za obstoj in premoženje bratovskih skladnic. Sredstva za te sklade se bodo zbirala predvsem iz skoraj neobčutne obremenitve rudarske proizvodnje. Obremenil se bo avoz in promet visoko kaloričnega kuriva, izbegajoč pri tem obremenitev onih industrij, ki to gorivo neobhodno potrebujejo.

vajo vsi vlagatelji hranilnih in čekovnih računov pri bivši avstrijski poštni hranilnici na Dunaju, ki so svoje terjatve o pravem času prijavili, da pošljejo do 5. junija 1937 v pismu Poštni hranilnici v Belgradu te-le podatke: 1. Svoj sedanji naslov (kraj, ulica in banovina, kjer danes žive); 2. število potrdila (to je tekočo številko in število seznama), ki so ga svoj čas dobili pri izročitvi prijave in knjižice. Hranilni vlagatelji bivše avstrijske poštne hranilnice na Dunaju, ki niso v določenem roku, to je do 10. septembra 1929, prijavili svojih terjatev, niso prišli v naš blok terjatev in ne bodo dobili izplačanega vloga, zato bi bilo odveč, da bi se obračali do Poštne hranilnice v Belgradu. Ti vlagatelji morejo izterjati svoje terjatve, če se prijavijo naravnost sedanji avstrijski Poštni hranilnici na Dmaju, ki izplačuje take terjatve v razmerju 10.000 avstrijskih kron za 1 šiling po 100 grošev.

d O polnoči od 21. na 22. maja je stopil v veljavo novi vozni red na železnicah za leto 1937/1938. Računajte s tem!

d Radi zločina požiga sta bila obsojena pred ljubljanskim sodiščem Pavla Sulčičeva in Matevž Zvab iz Lesc vsak na 7 mesecev stroga zapor.

d Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug je načela akcijo za ustanovitev zadrugne šole v Belgradu. V ta namen je izdelala pravila, ki jih bo proučila na prvi seji uprava Glavne zadrugne zveze. Šola se ustanovi kot zadruga s sedežem v Belgradu, in sicer po zgledu zadrugnih šol, ki že obstoje in prav dobro delujejo v Zagrebu in Ljubljani.

d Ponesrečen beg z ukradenimi kolesom. Oni večer je bilo ukradeno Karlu Mlinariču pred gostilno v Teznu pri Mariboru moško kolo. Naslednje jutro pa je našla vojaška patrolja na cesti, ki vodi proti Sv. Miklavžu skozi gozd dve nezavesni osebi. Bila sta to Franc Piberčnik iz Varaždina in Julka Marciuš nekje iz Medjimurja. Oba sta imela pobito glavo in polomljene ude. Vojaška patrolja je takoj tele-

fonično obvestila orožnike na Teznu, na kraj nesreče pa so hitro odšli tudi mariborski reševalci. Omenjena dva ponesrečenca sta zvečer ukradla kolo pri Mlinariču na Teznu ter se na njem oba odpeljala po cesti proti Ptuj. Ponoči sta najbrž trčila s kakim avtomobilom, ki je kljub nezgodi vozil naprej. Oba ponesrečenca sta dobila hude poškodbe. Piberčnik je ranjen po vsem telesu in ima prebito lobanjo, Marciuševa ima zlomljeno nogo ter nekaj reber na

levi strani, poleg tega pa še počeno lobanjo. Odpeljali so ju takoj v mariborsko bolnišnico, vendar je za oba zelo malo upanja.

d V prostorih belgrajskega Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je bila pod predsedstvom ministra za soc. politiko in narodno zdravje konferenca glede delavskega zavarovanja. Na njej so predvsem govorili o zboljšanju zdravniške službe, o uredbi za zavarovanje delavcev, o organizaciji upravne službe, o dokladah in podporah in o vprašanjih, ki so v zvezi z izvajanjem uredbe za zavarovanje delavcev za primer onemoglosti in starosti. Konference so se med drugimi udeležili tudi glavni ravnatelj Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu g. Milan Glaser, Radovan Matošič, dr. Milan Urvaš od SUZOR-ja ter iz Ljubljane g. Ivan Avsenek, Bogdan Krečič in Vladimir Pfajfer.

d Stoletnica obstoja je praznovala 23. maja gimnazija v Zaječaru. Proslave se je udeležil v imenu kraljevske vlade prosvetni minister Dobrivoj Stošević, ki je imel ob tej priliki tudi daljši govor. Na tej gimnaziji je dovršilo srednješolske študije veliko uglednih državnikov, med njimi tudi Nikola Pašić.

CVIČEK pravi dolenski dobitnik
Centralni vinarni v Klobutcu.

d Križanega so pretepli s palicami. Na meji Ljubljane, blizu Viča, se je oni večer zgodilo grobo bogoskrunstvo. 36 letni hlapec Franc Tancik in njegov tovariš 31 letni Albin Spesa, oba uslužbenca pri podjetju Čuden na Viču, dalje 35 letna delavca Ivan Marinko in Alojzij Turk, oba z Viča, so popivali v neki gostilni. Napili so se sicer precej, vendar ne toliko, da ne bi vedeli, kaj delajo. Ko so odhajali iz gostilne, so zavili na križpotje, kjer se odcepi cesta proti Polhovemgradu. Tam je stalo lepo znamenje Križanega, kamor je prebivalstvo nosilo cvetje in se pobožno prekrizovalo pred njim. Divjaki pa so se spravili na ta križ ter

Kaj bomo delali

Če bo lepo vreme trajalo še dalje, bomo kmalu opravili vsa ona dela, s katerimi smo vsled dolgotrajnega deževja tako močno zaostali.

Poljedelstvo: Vsled toplote zadnjih dni so se rastline precej močno razvile in tako je dela v izobilju. Plevljenje in okopavanje je v polnem teku. Za okopavanjem pride kmalu na vrsto osipanje krompirja, pa tudi koruze. Prav tako kot z okopavanjem, čistino tudi z osipanjem zemljo plevela ter jo obenem na površini rahljamo in pritegnemo k rastlinam. Posebno važno je osipanje za take rastline, kakor je krompir, ki delja podzemne živice; čim debelejša je plast rahle zemlje, tem več živic napravi krompir in tem večji je potem njegov pridelek. Tudi na razne bolezni in škodljivce moramo paziti pri krompirju. Med zelo nevarne in poznane bolezni spada krompirjeva plesen; v naših krajih nastopa pogosto in povzroča veliko škodo. Večkrat se pojavi že za časa cvetenja krompirja, včasih pa tudi pozneje. Čim prej napade krompir, tem večjo škodo povzroči. Krompirjeve liste napada na podoben način, kakor peronospora trto. Najprvo se pojavijo na krompirjevi listih rjave, pozneje pa črne lise, katere se večkrat tako hitro širijo, da postane v kratkem času vse listje črno, nato pa odpada. Če vzamemo tak napaden list v roke in ga natančno pregledamo, opazimo, da je tam, kjer je najprej nastala črna lisa, na

spodnji strani lista siva prevlaka. Ob vlažnem in toplem vremenu se krompirjeva plesen neverjetno hitro širi in v kratkem času je napadena od nje vsa njiva. Krompir, ki je bil napaden od plesni, zelo rad gnije. Najboljše sredstvo proti krompirjevi plesni je škropljenje z bakrenopapreno brozgo. V 100 litrih vode raztopimo 2 do 3 kg modre galice; v drugo posodo pa damo na 100 litrov vode 4 kg živega apna. Tako dobimo apneno mleko, katero vlivamo med neprestanim mešanjem v raztopino modre galice. Škropivo proti krompirjevi plesni je s tem gotovo; za škropljenje zadostuje navadna trna škropilnica. Zelo redka so leta, da se ta bolezen sploh ne pojavi. Zato bodimo oprezni pred njo, da nam ne uniči tako važnega pridelka, kot je krompir.

Živino: V hlevu in na pašni varujmo živino pred veliko vročino in pred raznim mrčesom, zlasti pred nadležnimi muhami. Zjutraj in zvečer, ko je odzunaj še dovolj hladno, redno prezračujmo hleve, da pride v nje dovolj svežega zraka, isto velja tudi za svinjake in kunike. Razni mrčes zatremo najbolj s tem, da skrbimo vedno za snago v hlevu in pa ob grojišču. Onoj moramo redno vsak dan skidati in ga spraviti na gnojišče; tam ga dobro stlačimo in pokrijemo. Tako preprečimo tudi razne bolezni pri živini. Hleve razkužujmo z apnom, ki je res dobro in uspešno razkuževalno sredstvo.

pričeli neusmiljeno udrihati s koli po njem. Odbili so mu roke, noge, razbili deščico za cvetje in sveče, vmes pa so grozno preklinjali in z nabolji podlimi izrazi sramotili Boga. Nekateri vaščani so jih videli, toda divjakom se ni upal nihče zoperstavljati. Policija je vse štiri bogoskrunce najprej kaznovala zaradi nedostojnega vedenja vsakega na 10 dni zapora. Nato pa jih bo izročila sodišču, kjer se bodo morali zagovarjati zaradi bogoskrunstva in za poškode tuje lastnine in težke telesne poškodbe.

d Stoletnica šole. V lepem trgu Veržej stoji enonadstropno poslopje ljudske šole. Postavljeno je bilo pred 100 leti. Za leto 1837 je bila to pač zelo lepa stavba ter spričuje, da je trg Veržej z všolanima krajema Bunčani in Banovci kazal veliko smisla za šolstvo. Ze pred letom 1837 je trg imel svojo šolo, zgrajeno iz lesa. V tej šoli je bil pouk okoli 80 let pred graditvijo te šole, katere stoletnica se bo letos proslavila.

d Naši kmetje gredo na Češko. Češkoslovaška vlada je povabila na Češko 50 kmetov iz Jugoslavije, da si na 15 dnevnem izletu ogledajo stanje češkoslovaškega kmetijstva. Stroške za ta izlet je prevzela češkoslovaška vlada. Iz Slovenije odpotuje 6 kmetov, in sicer Janez Ovsenek iz Predoselj, ki je tudi predsednik Zveze absolventov kmetijskih šol, Janko Jerala iz Vodice, J. Šinkovec iz Ambrusa, Jože Špindler, župan od Sv. Ane v Slov. goricah, Tone Cencelj iz Tremerja pri Celju, šesti pa še ni določen, najbrž bo to Anton Kuk iz Konjic. Kmete spremljajo tudi nekateri zastopniki poljedelškega ministrstva ter raznih kmetijskih in združnih organizacij.

d Palačo za 10 milijonov dinarjev zgradi banka »Slavija« v Ljubljani na Dunajski cesti tik ob nebotičniku.

d Pri lenivosti črevesa, kataru v črevih, obolenju skrajnega črevesa odstranjuje naravno »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefove« vode izobno urejuje funkcije črev.

d Naši kovaški izdelki odlikovani v Franciji. Tovarniško kovaško podjetje »Bratje Hovčevare« v Mekinjah pri Kamniku je lansko leto poslalo na razstavo v Anversu na Francoskem nekaj svojih izdelkov. Glavni odbor razstave je izdelke odlikoval z zlato kolajno in poklonil podjetju kot veliko premijo umejno izdelan pokal (»grand prix de coupe«). Poseben odposlanec je pred kratkim to odlikovanje imenovanemu podjetju osebno prinesel iz Francije.

d 120 km z brezmotornim letalom je letel na zrak Stanojevič iz Zemuna. Dvignil se je bil z zemunskega letališča, nakar ga je zračni tok zavlekel do Borova, kjer se je spustil na letališče Batinih tovarn. Od tam je spet odletel proti Bosni. Veter je bil tako ugoden, da je Stanojevič letel 2000 metrov visoko preko tamkajšnjih planin. Zaradi mraka in megle pa se je moral nazadnje spustiti. Potem so ugotovili, da je preletel z brezmotornim letalom 120 kilometrov.

d Protituberkulozna zveza v Ljubljani opozarja na to, da so v Sloveniji skoraj v vseh krajih protituberkulozni dispanzerji, ki vsakodnevno določene dneve. Mnogo je pa siromašnih družin, ki bi bile potrebne zdravstvenega nadzorstva po teh dispanzerjih, vendar se ne odločajo, deloma iz neodpustljive brezbrzičnosti in lastno zdravje in za okolico. Zveza zato posebno prosi vse činitelje, da napotijo otroke in

druge rodbinske člane, ki so ogroženi po jetiki, v najbližji dispanzer. Osebito prosimo za to zdravnike, učitelje, župne urade, dobrodelne organizacije itd., ker nam bodo s tem pomagali v našem boju proti tuberkulozi.

d 35-letnico ustanovitve proslave v nedeljo 30. maja Moška in mladeniška Marijina družba v Križankah v Ljubljani. Slovesno cerkveno opravilo zjutraj in zvečer ob šestih, ob pol 5 popoldne pa slavnostna akademija.

d Poštni minister dr. Branko Kaludžerčič je sprejel zastopnike nižjega poštnege uslužbenstva, ki je imelo te dni v Novem Sadu svoj kongres. V zastopstvu je bil od Slovencev predsednik ljubljanskega oddelka g. Josip Penko. Zastopniki nižjih poštних uslužbencev so ministra zaprosili za pomožitev osebja. Predsednik ljubljanskega oddelka g. Penko pa je poštnege ministra ob tej priliki naprosil tudi za namestitev onega osebja, ki sodeluje pri poštni godbi v Ljubljani. — Gospod minister je dejal da bo vse želje, ki so mu jih izrazili zastopniki poštних uslužbencev v svoji resoluciji, po možnosti upošteval.

d Neeidnost zdravnikov glede posledic operacije. V Subotici je tožil Stjepan Engelbrecht zdravnika za ženske bolezni dr. Ney, ki je operiral njegovo ženo, vendar pa je nekaj dni zatem umrla. Mož je zahteval obdukcijo trupla, pri čemer sta dva sodna zdravnika označila sumno, da je bila operacija površno izvršena. Dr. Ney pa je nasprotno pripeljal štiri zdravnike, ki so bili navzoči pri njegovi operaciji, ki so pa vsi izjavili, da je bila operacija popolnoma v redu izvršena. Le nesreča je hotela, da je nastopila potem notranja krvavitev in zaradi tega tudi smrt. Ker se sodišče ni moglo opreti na nobeno teh deljenih mnenj, je zadevo prepustilo strokovnjakom zagrebške medicinske fakultete.

d Žalostno dejstvo. Strokovnjaki so ugotovili, da je Jugoslavija najbolj jetična država na svetu, zakaj vsak četrti prebivalec umre za jetiko.

d Nalezljive bolezni v slovenski prestolnici. Od nalezljivih bolezni je bilo lani v Ljubljani 361 slučajev škrlatice, k sreči vsi lažjega obolenja, tako da so vsi ozdravili. — Davice je bilo 327 slučajev, od teh jih je umrlo 6; erisipel (šen) se je pojavil 56krat, en slučaj je bil smrtonosen; za legarjem in za grižo je obolelo po 6 oseb in umrlo po dvoje. — Škrlatica in davica, poprej tako pogubne bolezni, kažejo sedaj sijajne uspehe novega zdravljenja. Se vedno veliko obolenj pa govori odločno za potrebe posebne bolnišnice za nalezljive bolezni.

d Ljubljanski visokošolci občudujejo požrtvovalnost redovnic. Oni torej so slušatelji ljubljanske juridične fakultete pod vodstvom gosp. vseučiliških profesorjev Dolenca, Maklecova in Sajovica priredili poučno-znanstveni izlet v žensko kaznilnico v Begunjah in drž.

Anica dobi balo

Ko bi bilo perilo tudi tako trpežno, kakor je lepo!

Poglej, kako je mamino platno še vedno lepo in trdno!

Ni tako, ljubi otroci! Ako pravilno perete, bo tudi vaše perilo vedno kot novo!

Pravilno prano

SCHICHTOVIM MILOM „JELEN“

Nesreča na dijaškem izletu

V soboto, dne 22. maja so šli dijaki kopriivniške gimnazije na Hrvatskem pod vodstvom dveh profesorjev na izlet. Zvečer okrog 8 so se vračali z avtobusom. Ko se je avtobus približal prelazu preko železniške proge, ki vodi iz Varaždina v Golubovac, šofer najbrže ni opazil nenadnega potniškega vlaka in je s polnim pogonom zavozil črez prelaz. In ko je bil prvi del avtomobila že preko proge, je lokomotiva ujela zadnji

del avtobusa in ga potegnila 30 m s seboj. Avtobus se je prevrnil in padel na desno stran na travnik pod progo.

V avtobusu se je zaslislalo strašno kričanje ranjenih dijakov. Težko ranjeni so obležali vsi tisti, ki so sedeli v zadnjem delu avtobusa. V avtobusu je bilo s šoferjem 31 oseb. Vsi so ranjeni razen šoferja. Celotno sta dva mrtva, 8 hudo ranjenih in 20 lahko ranjenih. Orožniki so šoferja zaprli.

zavod za poboljšanje maloletnic pri Sv. Petru v Poljčah. Naprave teh zavodov je pojasnjevala poleg gg. profesorjev č. s. upravnica. Slušatelji so bili z ogledom zelo zadovoljni, ker so imeli priliko seznaniti se z notranjim ustrojem slinčnih zavodov. Po ogledu so jim gostoljubne usmiljenke, katerim je uprava teh dveh zavodov poverjena, priradile lep prigrizek. Ob tej priliki so tako sami slušatelji kot tudi gg. vodje izrekli svoje začudenje nad lepim redom in vzorno snago, ki vladata v zavodih, kot tudi nad odličnimi sposobnostmi uprave, ki je znala najti tako posrečen način za izvrševanje svojih nalog. Ne s kaznjivo in strogostjo, ampak z dobroto in ljubeznijo uresničujejo usmiljenke, ki nadzirajo zavode, svoj cilj: da ženske, ki so jim poverjene v skrb, stvor zopet za koristne in vredne članice človeške družbe, iz katere so se same izključile s svojim kaznivim ponašanjem.

d 80 mladih jabolčnih dreves je neznan tat izkopal bivšemu upravitelju Račjega dvora in lastniku Svajgerhofa Oselmanu ter jih odnesel neznanu kam.

d I. Perdan nasledniki, Ljubljana, Krekov trg 11, stara trgovina špecerije, nudi sveže blago po najnižjih dnevni cenah. Postrežba točna in solidna. Priporoča se Marija Zgonc, lastnica.

d Za zdravstveni dom v Logatcu. Zdravstveni odbor združene zdravstvene občine Logatec je stavil Higijenskemu zavodu v Ljubljani predlog za ustanovitev zdravstvenega doma v Dolnjem Logatcu. Prizadete občine Dol. in Gor. Logatec ter Planina pri Rakeku so izjavile, da so pripravljeni po svojih proračunskih možnostih prispevati k ustanovnim in vzdrževalnim stroškom. Potrebni prostori so se dobili v privatni vili. Na osnovi tega je stavil Higijenski zavod predlog kralj. banski upravi za ustanovitev zdravstvenega doma v Dol. Logatcu ter pristopil k ureditvi in opremlitvi nove zdravstvene ustanove.

d Za 47% milijonov dinarjev so lani spili v Ljubljani alkoholnih pijač. Popilo se je 141 tisoč litrov doma izdelanega ruma in likerjev, 3 in pol milijona litrov vina iz sodov in 81.000 litrov vina iz steklenic, 600.000 litrov piva. Konzum piva pada od leta do leta, zato se pa popije več vina in žganja. — Ogromno zapravljanje za alkohol se pač čudno soglašja s toliko podarjano občo krizo in njenimi žalostnimi posledicami.

Živinoreciji

Uporabljajte D-vitaminski preparat „PEKK“ in apneni preparat „OSAN“, ker boste s par dinarji dosegli velik dobiček.

Pri svinjah se doseže za 20 Din nad 100 Din dobička. Pri teletih se doseže za 25 Din nad 100 Din dobička. Pri kravah se doseže za 50 Din več stotakov dobička. Zahtevajte navodila in nasvete za napredno živinorejo pri

„KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

d Uredbo o pomožnem osebju v gostilništarski obrti je izdalo socialno ministrstvo. Po tej uredbi smejo v tistih tujskih krajih in večjih mestih, ki jih bo po zaslišanju pristojne gospodarske in delavske zbornice prisilnih društev gostiteljev, tujskoprometnih ustanov in organizacij za promet s tujci določiti ban, gostiteljske obrti, navedene v obrtnem zakonu, zaposliti kot pomožno osebje, ki pride v neposredne stike z gosti, samo tiste osebe, ki imajo strokovno izobrazbo v smislu te uredbe. Vse pomožno osebje sme biti zaposleno v gostiteljskih obrtih

Vrt spomenikov pri M. Pomagaj na Brezjah

Pred enim tednom smo objavili v našem listu oklic posebnega pripravljalnega odbora, ki si je nadel nalogo, da primerno preuredi prostor pred največjo našo božjepotno cerkvijo Marije Pomagaj na Brezjah tako, da bo tam mogoče postaviti dostojen spomenik neznanemu slovenskemu vojaku iz svetovne vojne in spomenike drugim zaslužnim slovenskim vojakom. Načrti za preureditev prostora so že gotovi. Naša slika nam lepo kaže kakšen bo po tej zamisli veliki prostor pred cerkvijo. Dei prostora pred cerkvijo bo spremenjen v lepo

zaokrožen trg, od koder bodo izginile stopnice, prostor v ospredju pa, kjer je sedaj nekaj dreved in stranišča, pa bodo spremenili v lep vrt, v katerega desnem kotu bo stal okrogel spomenik slovenskemu neznanemu vojaku. Ne lepši način bi se žrtvam slovenskih mož in fantov v svetovni vojni ne mogli oddolžiti. Vabimo in prosimo vse Slovence, da pomagajo urediti to lepo zamisel z darovi, ki jih sprejemajo vsi naši župni uradi. Pokažimo svetu tudi, da smo narod, ki mu je pri arcu lepota njegove najlepše božje poti.

samo, če dokaže, da je uspešno končalo najmanj štiri razrede osnovne šole. Kot plačilni natakariji se smejo porabiti samo take osebe, ki so uspešno končale najmanj dva razreda meščanske, srednje ali njej enakovredne strokovne šole, ali pa strokovno gostiteljsko šolo. Kot upravitelji hotelov smejo biti zaposlene samo tiste osebe, ki dokažejo, da so uspešno končale najmanj meščansko šolo ali štiri razrede srednje ali njej enakovredne strokovne šole. Kot pomožno osebje, ki pride v neposredne stike z gosti v gostiteljskih obrtih, smejo biti zaposlene samo tiste osebe, ki poleg šolske izobrazbe dokažejo da so v isti ali podobni obrti najmanj dve leti opravljale kakršnekoli posle, ki spadajo v področje te obrti. Uspešno končana hotelirska šola doma ali na tujem bo zadosten dokaz za zaposlitev v hotelih, prenočiščih, pensionih itd. brez dokaza o poprejšnji dveletni zaposlitvi. Dalje določa uredba pogoje za zaposlitev upraviteljev večjih hotelov, sobaric v hotelih itd. Delovni čas in odpočitek pomožnega osebja, ki je v službi v gostiteljskih obrtih, urejajo določila za zaščito delavcev.

d Če delavec delavca sovraži. Iz gole mržnje je delavec Nikola Kovačič iz Šeovic pri Pakracu z nožem zabodel svojega tovariša. Blagoja Kovačiča. Oba sta delala v istem kamnolomu, vendar pa si nista bila bogzna kako prijatelja, ker je bil Nikola silno nevoščljiv človek ter je tovarišu zavidal vsak dinar, ki si ga je zaslužil. In ta nevoščljivost se je kmalu prelevila v sovraštvo, ki so ga razvneli še družinski prijatelji. Ko so pa ono nedeljo fantje in dekleta

plesali na vasi kolo, je prišel od strani gledat to veselje tudi Blagoje. Ko je tako stal, se mu je približal Nikola in brez besed potegnil nož iz žepa ter zamahnil z njim proti Blagoju. Ta je še zadnji hip opazil nevarnost in je roko nastavil na prsi. Nož se je zasadil v roko, vendar je Blagoje skušal pobegniti toda napadalec ga je dohitel in mu z vso silo zarinil nož v srce. Blagoje je takoj padel in izdihnil.

d Zalostna usoda divjega lovca. Kmet Dragotin Storjak iz Pavlovca pri Pregradu je bil daleč naokoli znan kot divji lovec in so ga zato nazadnje začele zasledovati tudi oblasti. Da ne bi česa pri njem našli, je šel in skril puško. Ko je nevarnost minila, je hotel puško spet potegniti, vendar je bil tako neroden, da se mu je sprožil petelin in so se šibe vsule v trebuh. Čeprav so ga prepeljali v bolnišnico, je poškodbam podlegel.

d V Karlovcu imajo že 150 let pravoslavno cerkev in šolo. Tega jubileja se hočejo tamkajšnji pravoslavci slovesno spominjati. Obenem bodo proslavili vključili tudi spomin na 100 letnico smrti znanega vladike in pesnika Lukijana Mušičkega, ki je bil nekaj časa pravoslavni škof v Karlovcu. Slavnosti se udeležijo tudi pravoslavni patrijarhi Varnava.

d Veliko zanimanje vlada za pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev. Doslej so bili zavarovani samo zasebni nameščenci iz Slovenije in Dalmacije, šele lani so se organizacije zasebnih nameščencev zavzele za uvedbo zavarovanja po vsej državi. Zlasti po hrvatskih krajih kažejo nameščenci največ zanimanja ter

se že vrše pogajanja med delodajalskimi in nameštenskim organizacijami. Istočasno pa potujejo naokrog zastopniki Pokojninskega zavoda v Ljubljani, ki je edini zavod te vrste v državi, in pojasnjujejo poslovanje zavoda. Propaganda je imela doslej uspeh in so se od povsod priglasiile nameštenske organizacije ljubljanskemu Pokojninskemu zavodu.

d Kaj pa železnica Ljubljana—Sušak?
»Trgovski list« piše: »Ministrstvo je odredilo, da se še letos prične graditi ozkotirna proga Metkovič—Ploče. Nadalje je odredilo, da se še letos začne graditi pristanišče v Ploči. Za ta dela bo potrebno 65 milijonov dinarjev in prometno ministrstvo je že storilo potrebne korake, da si te kredite zagotoviti. Vsa naša gospodarska javnost se je izjavila svoje dni proti razširjenju oz. proti zgraditvi pristanišča v Ploči, ker imamo vae polno mnogo bolj nujnih in tudi bolj koristnih del. Pa opozorila gospodarskih ljudi ne zaležejo mnogo. Proga Metkovič—Ploča se bo torej gradila. Kdaj pa se bo začela graditi proga Ljubljana—Sušak, ki je pač stokrat bolj potrebna?

d V podružnično cerkev so vlomili. Ob cesti iz Moravč na Vrhpolje, kjer je stalo nekdanje staro znamenje, stoji prijazna cerkva, posvečena žalostni Materi božji. Ljudem je drago to svetišče in radi prihajajo na Hribce, posebno ob nedeljah in praznikih. Tukaj je bila uslišana že marsikaka prošnja, kar spričujejo skromna darila, katera prinašajo častilci v zalivalo svoji nebeski Priprošnjici. Nabiralnik, ki je stal poprej ob znamenju, je bil že prej večkrat razbit in izpraznjen. Danes je pritrjen k zidu tako, da tudi od zunaj sprejema darove. Drzni vlomilci, ki so se ono noč spet spravili nadenj, so najprej odtrgali z vrat železno mrežo in razbili debelo steklo v vratih, skozi katera se vidi v oltarju milostna podoba tudi, kadar je cerkev zaprta. Nato so odrinili železne zapale in sneli s kolom vrata. Prazen nabiralnik so našli sedje drugo jutro ob gozdu, nedaleč od cerkve. Plen je bil najbrž majhen, ker pobira cerkveno predstojništvo darove iz nabiralnika točno vsak mesec. Toliko truda se vlomilec za boro vso mesec. Toliko truda se vlomilec za boro vso mesec. Toliko truda se vlomilec za boro vso mesec. Toliko truda se vlomilec za boro vso mesec.

d Občutili je kmečko pest. Na sejmu v Zagrebu se je delavec Durmat neutrudno sukaj pod sejmarijo in nazadnje izmaknil denarnico neki služkinji. Zenska je prehitro zapazila tatvino in zagnala krič. Tat je hotel pobegniti, toda kmetje so ga zgrabili, premlatili s palicami in pestmi, nakar so ga oddali policajem.

d Razid dobredelnega društva. Zagrebška »Narodna zaščita« se je razšla ter je vso svojo imovino spremenila v poseben fond ter ga iz-

ročila savskemu banu v upravo. V 20 letih svojega obstoja je društvo razdelilo okrog 21 milijonov dinarjev za revne otroke in za podpore revšem. Zadnji predsednik je bil senator doktor Josip Šilović.

d Posledice sporazuma z Italijo. Ljubljanska opera bo baje gostovala v Trstu z dvema prireditvama. Nasprotno pa bi italijanski operni pevci iz milanske »Scale« priredili po Jugoslaviji nekaj koncertov ter tudi nekaj oper. Za tako misel so se ogreli Tržačani, ker so mišljenja, da izmenjavanje gostovanja ne bi nič škodovalo. Tudi zagrebška opera naj bi nekajkrat gostovala v Italiji.

d Vzgoja brez vere. Tatvine šolskih knjig se vršijo na zagrebških srednjih šolah. Uzmoviči so jih po stari navadi nosili potem v prodajo starinarjem in trgovcem s starimi knjigami. Sedaj skušajo tatvine omejiti tako, da bo moral vsak trgovec s knjigami, ki bo kupoval že obrabljene knjige, pozvati prodajalca, da pove, kdo je in njegovo ime zapisati. Tako zbrani podatki bodo v vsakem primeru mogli služiti policiji.

d 40.000 Din škode so napravili te dni vlomilci mariborskemu trgovcu Trpinu. Tatovi so že pod ključem.

d Kazen za strašno dejanje. Pred mariborskim sodiščem se je zagovarjal 38 letni posestnik Ivan Kukovec iz Rakovcev, ker je 3. marca t. l. s pretepanjem zadal svoji 73 letni materi take poškodbe, da je za posledicami umrla. Kukovec je pred sodniški dejanje tajil, pa mu ni ničesar pomagalo. Bil je obsojen na štiri leta robije ter tri leta izgube častnih pravic. Sodbe ni sprejel ter je dejal, da se bo pritožil.

d Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite sjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Frans-Josef graščice«.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Davidovičevi demokrati, oziroma ves glavni odbor bivše demokratske stranke se sestane te dni v Beogradu. Okrog 90 udeležencem bo predsedoval Ljuba Davidovič. Obravnavali bodo vsa vprašanja, ki se tičejo organizacije stranke in razmerja, ki naj ga zanjprej demokratska stranka zavzema do drugih strank, zlasti pa do tistih, s katerimi sodeluje v združenih opoziciji.

d Ker je razlagal komunizem. France Grošelj je imel v Kranju štant na katerem je prodajal razno drobnarijo in pečen krompir kranjskim dijakom. Dne 27. februarja letos so se pri njem ustavili štirje mladi dijaki, stari po 14 let. Ker so čakali na pečen krompir, jim je začel razlagati pomen »boljševizma«, ko so dijaki pri njem zapazili reklamni letak »Bog v Trbov-

nepoškodovano rešiti. Stranski oltarji in druga cerkvena oprava je ostala nepoškodovana. Požrtvovalnosti gasilcev se imamo zahvaliti, da se ogenj ni razširil na podstrešje, ker bi v tem primeru cerkev popolnoma zgorela in bi bile v nevarnosti tudi bližnje vas. Škoda je velika, zavarovana je bila cerkev le za majhno vsoto. Ker so župljani jako revni, se priporočamo dobrim sreem na pomoč. Ogenj je nastal najbrž od kakoga utrinka od sveč. Če bi bil ogenj nastal pozneje, ko bi ljudje že spali, bi bila gotovo zgorela vsa cerkev.

ljah«. Udrihal je tudi po duhovščini in zlasti po dekanu gospodu Matiji Škrbcu. France Grošelj je včeraj pred senatom bistveno priznal, kako je govoril o »boljševizmu«, o Španiji in o gospodu dekanu. Bil je obsojen zaradi prestopka po čl. 4. zakona o zaščiti javnega reda in mira v državi in zaradi prestopka žaljenja gospoda dekana kot uradne osebe na 20 dni zapore in 300 Din denarne kazni.

d Proti Hrvatom. Z nameravano ustanovitvijo »Jugoslovanske nacionalistične fronte«, ki so jo napovedali Zboršari v Smederevu, se bavi tudi zagrebški »Obzor« in poudarja, da je tako imenovana »Nacionalistična fronta« JNS, Ljotič-Baričević-Hoščera v prvi vrsti naperjena proti Hrvatom.

NESREČE

d Zgoreli sta hiši s hlevoma, last Franca Drašterja in železničarja Tretvna na Doleh pri Borovnici.

d Tleče saje so zažgale hišo in hlev posestniku Francu Letonji v Sp. Dupleku pri Mariboru.

d Hlev in kozolec je uničil ogenj posestniku Verboletu v Izlakah pri Zagorju.

d Še trije požari. Posestniku Jožetu Znidarju v Makolah pri Mariboru je pogorela s slamo krita gospodarska lopa. Zaradi suma zažiga sta bili oblastem prijavljeni dve osebi. — Posestniku Antonu Lampretu, tudi v občini Makole, je do tal pogorelo leseno stanovanjsko poslopje, ki je bilo zavarovano. Požar je izbruhnil, ker so se vnele saje v dimniku. — Tretji požar je izbruhnil na gospodarskem posloju posestnika Popoviča Martina v Radušah. Požar je uničil poslopje, živinsko krmo in nekaj gospodarskega orodja. Požar so znetile iskre, ki jih je veter zanesel iz dimnika stanovanjske hiše v suho slamo v gospodarskem posloju.

d Konja sta se splašila. Zolnir Miha, posestnik iz Sv. Ruperta pri Braslovčah, se je vozil 19. maja po cesti na vozu, v katerega je bilo vpreženih par konj. Ko se je bližal konjema avto, sta se ta dva splašila in zdvijala, pri čemer je Zolnir padel z voza pod kolo, ki mu je zmečkalo prsni koš. Nesrečneža so prepeljali v celjsko bolnišnico.

d Tilnik si je zlomil. Na binškoštini poneдельник so pripeljali v celjsko bolnišnico 70 letnega mizarja Antona Stergarja iz Zabukovce. Nesrečnež je namreč doma tako nesrečno padel, da si je zlomil tilnik. Stergar je še isti dan izdihnil.

d Ko se je vračal iz šole. Zalostne smrti je te dni umrl v Bosanskem Brodu 12-letni deček Pero Kušič. Zgradi narastle Save se mora od doma v šolo voziti s čolnom. Ko se je vračal

Ogenj v župni cerkvi v Hinjah

Oni petek ob 9 zvečer je nastal ogenj v župni cerkvi v Hinjah pri Žužemberku. Komaj četrt ure po končanili šmarnicah, ko so ljudje že odšli iz cerkve in je bila cerkev že zaklenjena, so nekateri opazili, da je v cerkvi nenavadna svetloba. Ko so prišli gledat, so videli, da gori veliki oltar. Na plat zvana so ljudje hitro pritekli in tudi požarna bramba je bila takoj z brizgalno na mestu. Posrečilo se je omejiti požar. Veliki oltar, krasno delo, je popolnoma uničen, od vročine so pokvarjene tudi orgle. Najsvetejša v monštranci in ciboriju se je posrečilo

iz šole domov, se je prav tako vsedel v čoln in odplul proti domu. Na plaži poleg sebe pa je položil knjige. Ko je bil sredi poti, pa je val pograbil knjige. Deček je hotel knjige rešiti, toda pri tem se je sam nagnil iz čolna in utonil. Starši so pozneje opazili prazen čoln na vodi in začeli iskati dečka, katerega so po nekaj urah našli mrtvega.

d **Težka železniška nesreča se je pripetila** ono soboto pri Klačevcu na progi med Paračinom in Zaječarjem. Lokomotiva mešanega vlaka je skočila iz tirov in potegnila s seboj nekaj vagonov. Nesreča je zahtevala štiri smrtne žrtve, nekaj pa je bilo tudi težje ranjenih, poleg tistih, ki so odnesli le lažje poškodbe. Pravega vzroka nesreče še niso ugotovili.

d **Lobanjo si je zdrobil.** Dne 20. maja je s stebra žerjavove proge na Jesenicah z višine 7 in pol metra strmoglavil mladi delavec Potisek Ivan. Na stebru železne konstrukcije je z monterjem privezoval železno vrv za montažo. Ko je bila vrv že pritrjena, je Potisek brez krika nenadoma padel. Priletel je z glavo tako nesrečno, da si je zdrobil lobanjo in so mu možgani izstopili. Pokojni je prišel na Jesenice iz šmartnega pri Litiji, da bi našel delo. Je najstarejši sin številne delavske družine, kateri je oče šele pred kratkim umrl.

d **Ker ga je ugriznil stekel pes.** V mari-borski bolnišnici je umrl občinski svetnik in mizarški mojster Ivan Klančnik na posledicah stekline. Klančnika je pred tremi tedni ugriznil stekel pes. Ker se pa ni dovolj čuval in je iskal prepozno zdravniške pomoči, je na posledicah ugriza preminil med strašnimi bolečinami.

d **Konj je brenil 38 letnega posestnika** Antona Jurša pri Sv. Lenartu pri Mariboru in mu zlomil nogo.

d **V sodu je vrzel otroka na ognjišče.** To je bil kmet Nikola Ragus iz Količa pri Banjaluki. Nikola je čistil podstrešje nepotrebnih stvari in med drugim odnesel tudi sod. Njegova šest let stara hčerka pa se je igračkala in skrivaj zlezla v ta sod. Mož ni zanj nič vedel, pa je kratkoma vrzel s podstrešja sod naravnost na ognjišče. Otrok je pa zavpil, ko ko se je že znašel na ognjišču. Mati, ki je otroku priskočila na pomoč, se je z otrokom vred tako opekla, da so morali obe prepeljati v bolnišnico.

d **Kozarček žganja spila in umrla.** Blizu Trbovelj je nedavno neki slaboumi fant kupal žganje; par otrok je to gledal, zato natoči vsakemu kozarček. Ko je štiriletna deklica žganje popila, se je onesvestila in umrla.

d **Sreča v nesreči.** Z drvečega tramvaja je v Osijeku skočil tramvajski sprevodnik Čedo Črnič, pa ga je zasukalo, da je padel in šta mu nogi prišli pod kolesa. Tisti hip pa je imel še toliko prisotnosti duha, da je naglo potegnil noge izpod voza, istočasno pa se je z glavo udaril ob stopnico tramvaja, da je obležal težko poškodovan. Le svoji spretnosti se ima zahvaliti, da mu tramvaj ni zmečkal obeh nog.

d **Radi slabega spričevala se je v Splitu** vrzel pod vlak dijak Ljubomir Brajačević. Vlak je odrezal nesrečnemu obe nogi in je še isti dan v bolnišnici umrl.

NOVI GROBOVI

d **Izprosi nam od Jezusa, da raj nebeški** kdaj nam da. Pri Sv. Urbanu nad Mariborom so pokopali g. Franca Božička, župnika v Kamnici. — V Dravljah je umrl gostilničar in posestnik Alojzij Kunovar. — V Gradcu je preminil ljubljanski zlatar Josip Eberle. — V Mlali Ligojni je odšel v večnost posestnik Jožef

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Na severni baskiški fronti so nacionalisti dosegli te dni dva lepa uspeha. Prvi se tiče Amorebiete, ki je severozapadno oddaljena od Duranga okrog 15 km zračne črte. To je važno križišče železnic in cest, ki vodijo proti Bilbao. Komunisti so pred svojim odhodom Amorebieto izropali in zažgali. Drugi uspeh nacionalistov na severu je ta: Po hudih borbah so čete nacionalističnega generala Mole zavzele 570 m visoko gorovje Monte Jata, ki gospodari nad dolinama Gatica in Munguia. Komunisti so na tem oddelku poskušali s protinapadom, v katerem je sodelovalo tudi 72 tankov, a so

bili krvavo odbiti. Na drugih bojiščih je bil v preteklem tednu mir.

Angleška vlada je posredovala v Nemčiji in Italiji, naj bi se odpoklicali iz Španije tujci prostovoljci in je začela tudi med obema španskima vladama posredovati za premirje. Kakor poroča časopisje, bi bila Nemčija baje pripravljena sprejeti angleški predlog, dočim ima Italija v tem pogledu gotove pomisleke. Pa tudi obe vojujoči se stranki, tako nacionalisti kakor komunisti nečjejo nič slišati o premirju in izjavljajo svojo trdno voljo, boriti se do končne in popolne zmage.

ITALIJA

s **Drobiž.** V Ustju je uničil požar hišo Janza Šteka, Bernarda Marcine in Antona Fabriča. — Gospodarsko poslopje je pogorelo Francu Samcu v Tevčah pri Rifembergu. — Požar je uničil imetje Antonu Vidmarju v Dol. Otelci. — Več tisoč izletnikov je šlo iz Jugoslavije za binkošt v Postojno in Trst. Železničarji pripovedujejo, v kakšnem razpoloženju so se poslovili od Postojne izletniki v posebnih vlakih, ki da so bili bolj podobni prevozu vinskih sodov, kot pa bratov, ki so prišli na obisk k bratom.

FRANCIJA

s **Pomožene skrbi francoske policije.** Zaradi velikega števila političnih gostov in članov vladarskih rodbin, ki so se po povratku iz Londona ustavili v Parizu, je pariška policija uredila posebno varnostno službo in posveča varstvu tujih politikov ter vladarjev pozornost, kakršne sicer pri francoski policiji do zdaj ni bilo opaziti. Največje policijske nege je deležen sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov, na katerega so baje pripravljali atentat trockisti, člani četrte internacionale. Zaradi tega je dala francoska vlada Litvinovu na razpolago posebej izdelan oklopni razkošni avtomobil, v katerem se sovjetski diplomat varuje prevelike ljubezni francoskih levičarski množici. Policija je tudi prijala več hrvaških izseljencev, članov vstaške organizacije, ki so sicer že od marseškega atentata živeli v Parizu, ne da bi jih kdo kaj motil.

s **Nesreča največjega francoskega letala.** Najnovejše francosko vodno letalo, ki ga je letalsko ministrstvo gradilo 5 let in ki je bilo določeno za osebni in tovarni promet z Južno

Ameriko, je te dni v zalivu Antibes postalo žrtve nenadne nesreče. Ko se je namreč hotelo letalo dvigniti in je že gladko vzletelo kakih 10 m nad vodo, ga je nenkrat objel velikanški morski val in ga potegnil nazaj v vodo. Padec je bil tako strašen, da je pri tem eden od motorjev eksplodiral, nakar se je letalo potopilo. Na letalu je bilo 7 moških posadke, od katerih so se trije smrtno ponesrečili, 4 pa so težko ranjeni in so jih pravočasno rešili iz vode. Tudi trije slučajnostni pasažirji so utonili. Letalo je imelo štiri motorje, od katerih je vsak razvijal 880 konjskih sil in je v premeru imelo 35 metrov. Letalo je lahko vzelo seboj goriva za neprekinjen polet do 3500 km. Skupna teža te zračne moštrovine je znašala 80.000 kg. Letalo je bilo zgrajeno iz bele kovine in je lahko razvijalo hitrost do 350 km na uro. Notranjost letala je bila sijajno opremljena. Poleg sedežev so bile tudi mične spalne kabine. Nesreča je v vsej letalski javnosti povzročila veliko žalost, ker je Francija s tem svojim vodnim letalom hotela prekositi vse dosedanje zgradbe drugih držav, drugič pa tudi zaradi tega, ker je postalo letalo nujno potrebno za prekoceanski polet v Južno Ameriko. Škoda je neprecenljiva že z ozirom na to, da bo gradnja podobnega letala zahtevala zopet dolga leta učenja in težavnih priprav.

JAPONSKA

s **50 ljudi ubitih, ko se je parnik razletel.** Na japonskem parniku »Rio Janeiro-Maru«, ki prevaža blago in potnike, je pred kratkim nastala huda eksplozija, ki je vso ladjo razdejala. Nesreča je zahtevala tudi večje število žrtev, vendar se v prvem trenutku ni moglo dognati, koliko jih je natanko ubitih. Obče sodijo, da je bilo ubitih okoli 50 ljudi. V pristanišču je eksplozija izzvala pravi strah. Mnogo trupel je bilo spričo velikoga pritiska vrženih s parnika na kopno. Neko truplo je padlo celo na krov bližnjega skladišča. Kakor vse kaže, je bilo na parniku še največ žena.

AVSTRIJA

s **To in ono.** V zgornjih Borovljah je umrla Marija Gabruč. — Vojvoda Windsorski (bivši angleški kralj), je za cesto Cajna—Vrata poklonil 20.000 šil. — Trafike obmejnih občin imajo nalog, da smejo odslej oddajati tako zvezni obmejni ogrski cigaretni tobak samo domačinom za njihovo lastno uporabo. Nedomačini

ga dobijo kvečjemu 1 zavojček. — Na Korici se je zgodil zločin. Delavec Jožef Nest je ubil hlapca Rudolfa Knapitscha, s katerim je skupno hodil čez planino na Stajersko. — Morilca Ingrida Wiengreen sta bila obsojena na smrt in usmrčen. Njun 16-letni pajdaš je dobil 15 let težkega zapora. — V Vogrčah je pogorelo pri posestniku Avgustu Cebular. Pred celovškimi sodiščem je bilo obsojenih 10 hitlerjancev iz smohorske okolice na 3 do 6 mesecev zapora. — V Zilico je skočila in utonila 19-letna Amalija Eder iz Rut pri Podklostru. — Iz trgovine Waschnig v Kamnu so neznanči odnesli 250 slanino od 200 kg težke svinje.

DROBNE NOVICE

150 hiš je zgorelo v poljskem mestecu Mo-bližu Vilne.

Žensko delo v rudnikih je prepovedala estonska vlada, kot ena izjema zadnjih držav v Evropi.

Samo skladbe srbskih skladateljev so bile na koncertu jugoslovanske glasbe v portugalski Lisboni.

Letalska zveza med Prago in Moskvo začne obratovati te dni. Sovjeti si manejo roke.

30.000 holandskih katoličanov je bilo na sedmem holandskem katoliškem shodu v Utrechtu.

Šest milijonov mark za zimsko pomoč je preteklo zimo nabrala nemška vojska v denarje in blagu.

Za 44% so narasle cene živežu v Angliji tokom enega leta.

Zakon o ureditvi kmetijskih dolgov pripravljata tudi grška vlada.

18 ur 50 minut je te dni nepretrgoma letal po zraku G. Mussolini.

Travo in korenine jedo prebivalci v kitajskih pokrajinah Hansu in Honan, kjer je zaradi zlate nastala strašna lakota.

Zakaj neki poje...

ker si je prej ojačil kožo z NIVEA...

Prad namilanjem nadrgnute kožo dobro z Nivea, ker se potem lahko brijete hitro, ugodno in brez bolečin. — NIVEA onemogočuje, da bi vam koža razpokala ali da bi Vas pekla. Toda samo krema NIVEA vsebuje EUCERIT, ki je najboljša okrepevalno sredstvo za kožo. — Vedite, da ni ničesar, kar bi bilo „boljše“ ali vsaj „enako dobro“.

k Našim gospodinjam je namenjena knjiga: **Naši gostje**, ali kako jim strežemo, kadar jih imamo v hiši. Knjiga obsega 63 strani besedila in 66 slik, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani (1932) in stane elegantno vezana 45 Din. To je gotovo najvažnejša knjiga vsake gospodinje, katera ji pove vse detajle o predpripravah za razne pojedine, čajanke itd., ki se prirejajo navadno v ožjih domačih krogih med prijatelji in znanci in izrednih družabnih slavnostih. Knjiga je razdeljena v dva dela. V splošnem delu ob-

ravnava pisateljica vse, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, posodi, priboru, stekleni namizni posodi, krašenju mize. Poleg tega pa daje nekaj prav koristnih nasvetov kuharici glede priprave jedil. V posebnem delu pa obravnava podrobneje pogrnjanje mize, strežbo pri zajtrku, obedu (kosilu), mali južini, predjužniku (malici), večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh, o razsvetljavi, o buffetu in o pikniku. Knjigo priporočamo vsaki kuharici, gospodinjskim tečajem, natakarcam in natakarcem

RAZNO

Nekaj o avstrijskem kuharstvu. Avstrijsko kuharstvo je na dokaj visoki stopnji. Samo štirinajst letno do 800 lisičjih kožič, od katerih so štiri petine polstevredne. Nadalje pridejo na kožuhovinski trg prav lepi eksemplarji kožič kune zlatice, podlasic i. dr. Lisc pade v avstrijskih hribovitih okroglo 11.000, dožice pa se zamorejo do- rozi prodati samo od onih živali, ki so bile ustreljene ali ulete v zimi. Tuje kuharje gojijo mnogo- bod v umetnih farmah, pendar je njihovo blago v zadnjih letih precej utro- vsko na ceni.

Vasko minuto žine sho- dno živeško telo 10 koz- metičnih žarkov z močjo 100.000.000 voltov.

List, ki mu ni para za svetlo. V azijskem Tibetu razvijajo angleški misijonar velik list, ki je edini na tem ogromni zemlji, veliki kot tretjina Evrope. List je 50 izvodih, napredujejo ga tibetanski ba- havični duhovniki, zvali ga list, in ga pustijo pre- stiti na večjih trgih ti- betanskih krajev. V Ev- ropi ga naročujejo za bri- tanski muzej v Londonu

L. Gaughofer:

26

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Grajnvalderjevi usranki sem pritisnil eno čez ko- žuh. Kaj sem delal še drugega, se bo izkazalo... mislim, da bo izpričal dan.« Smeje se je stopil v sobo. Tedaj se je znašel pred svojo sestro Reko, ki mu je vrgla oba konca zlomljene strelice pred noge.

»Sestra! Kaj hočeš s tem?«

Za Heninkom se je prikazal med vrati gospod Vace.

»Če ti oko ne more premeriti strelične poti,« je de- jala Reka ledenomrzlo, »streljaj drugič s kurjimi peresi. Te ne lete dalje, kakor moreš videti.«

Henink je strmel v sestro; nato je pobral zlomljeno steblo s tal; njegove oči so se razširile — spoznal je svojo puščico.

»Ali bom že zvedel, kaj to pomeni?« je zavpil go- spod Vace.

»Pod Lokijeve kamnom, v hosti, je sprožil stre- lico, ne vem na kaj. Pa je zgrešil, in puščica je zletela dol proti Ahi, ribiču mimo vratu. Pobral jo je iz vode, in jo v posmeh prinesel domov na kapi.« Okoli Rekinih ust je podrtelo, obrnila se je in odšla iz izbe.

Gospod Vace se je zasmejal. »Misliti bi si bil mogel! Kamor zgrabiš ti s svojima šapama, se izčimni vedno neumnost.« Stopil je k Heninku in znižal glas. »Kaj si delal?«

»Lovil je in bi se mi ne mogel boljše postaviti. Menil sem, strel ga vrže v vodo... dere tam in voda bi ga

odnesla... in po strelu se mi je zdelo, kakor bi ga bil videl omahniti.«

»In ti seveda, si jo junaško popihal? In medtem je ribič skočil v vodo in ujel strelico. Sram te lodi, Henink! Zgrešiš! A zdi se mi, da vem... na ribiča si meril, na njegovo sestro pa misliš, ki se ji blizu ne upaš, dokler živi brat!«

»Daj mi štiri hlapce, oče, je rekel Henink bled, in vzela ga be noč!«

»Saj nisem z umal Da bi zavreščalo jutri po vsem Gadenu, in bi kutarji brž imeli vzrok, pokazati se go- spodarje in sodnike. Ne gre več naravnost, hoditi mo- ramo po ovinkih. Kar naj se zgodi, se zgodi na tihem. Zalezi ga, ko bo lovil pod stenami ob jezeru in nastavljal odice...«

V izbo so stopili Heninkovi bratje in gospod Vace je umolknil. »Zakaj si utihnil?« je šepetal Henink. »Drugi smejo vendar vedeti...«

Gospod Vace je odkimal. »Dosti psov ujame divja- čino, dosti gonjačev razbije lov. Pse za tega doli moraš imeti tu potri.« Potrkal je s pestjo Heninka po čelu. »Oplašil si medveda... zdaj se vbadaš in izsledi nje- gove nove stečine, ki si jih bo poiskal. In še nekaj! Dekle naj misli, da je bilo samo naključje. Ni ji treba vedeti, kaj kuhaš.« Okoli Vacejevih ustnic se je utrnil trd nasmeh, njegov obraz se je zmrščil. »Pogleda včas, da me opomni na svojo mater... in v drob mi gre, ako me ošine s takšnimi očmi.«

Stara Ula je prišla v izbo ter pripravila mizo za za- mudnike. Natočila je vrče in prižgala na obodu nove sveče. Trušč in smeh je polnil izbo, dočim je zunaj tih mesečna noč tkala svoje blesteče čare.

Trepetava svetloba se je prelivala nad jezerom, ki ga je mlačna sapa poletne noči kodrala na drobcene va- g

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

St. Ožbalt. Od 2. do 9. maja je bil pri nas misijon. Vodil ga je znani govornik g. p. Odilo Hanjšek, bivši ameriški misijonar. S svojimi glasnimi govori je presunil srca vernikov, z besedo in zgledom je poživil ljudsko petje, vsa cerkev je pela kot ena duša. G. misijonarju je bil v pomoč p. Ananija. V nedeljo, 9. maja je bila zvečer evharistična procesija. Da je procesija tako lepo izpadla, je tudi pripomoglo lepo vreme. Bilo je mirno, brez vsake cape. Verniki so imeli prižgane sveče, liše ob cesti, koder se je procesija pomikala z Najsvetjšim, krasno razsvetljene, enako pokopališki zid. Med procesijo so verniki kot en zbor prepevali evharistične pesmi. Vrnivši se v cerkev, so vsi na besedo misijonarja Odila dvignili goreče sveče in v morju plamena vsa fara in vsi udeleženci obnovili krstno obljubo. Bil je to prizor, ki ne bo pozabljen. Daj ljubi Bog blagoslova, da bo vsa župnija prenovljena po tem sv. misijonu! — V cerkvi sami smo dobili umetniško izdelan krstni nastavek, ki bo kras cerkve. Načrt je zamislil g. profesor dr. Sironič iz Sužaka.

Spodnja Slivnica pri Grosupljem. V naši vasi imamo 30 naročnikov »Domoljuba«, kar pomeni, da je skoraj vsaka druga družina naročena nanj. Novic, ki bi zanimala drugi svet pri nas ni, pač pa imamo več želj, ki bi zanimale morda tudi naše sosede, zlasti pa želimo, da bi se uresničilo naslednje: Ze nad štirideset let drdra pod vasjo železnica v taki bližini da bi dovolj močan dedec lahko iz srede vasi pljunil na njo, mi pa dan na dan toľčemo po železniki: tiru na Grosuplje, da se od tam vozimo v Ljubljano in kamor je še treba. Sosed naš, graščak boštanjski, je izvrtal postajališče na Mlačevem, dasi ima do Grosupljega ravno tako daleč kakor mi, a v žalno še bližje, pa naj bi mi ne dosegli skromnega postajališča pod vasjo, kjer bi stopali naši delavci, ki se vozijo vsak dan v Ljubljano, na vlak in bi si prihranili še s tem mnogo dragih podplatov in časa, ki ga porabijo za pot v Grosuplje in nazaj. Pa postajališče ne bi koristilo samo Slivničanom, pač

pa tudi vsem, ki leže v ozadiju naše vasi. Morda bi še ostali škočjanci radi prihajali semkam, ako bi se nekoliko uredila pota, ki drže od tam do naše vasi. Prav bi prišlo pa tudi obiskovalcem cerkvice sv. Jerneja na Taboru, zlasti pa še onim, ki hodijo gledat podzemna čuda v Županovo jamo. Veliko hitreje bi prispeli vanjo z našega bomočnega postajališča, kakor z Grosupljega. Od nas bi imeli turisti najboljše izhodišče v gozdnatu pokrajino okrog Škočjana in Turjaka, kjer vrh svelega Ahacija vabi k veličastnemu razgledovanju naše dežele. Postajališče Spodnja Slivnica bi bilo koristno in prav potrebno za mnoge. Zato naj možje, ki vodijo priprave za uresničenje naše želje pritisnejo dobro na praven kraju, da bo skoraj se vstavljal vlak na cesti pod našo vasjo in bo sprevednil klicel: Spodnja Slivnica — Vstopite!

Crnomej. V naši okolici so mačkovi izredno zagrizeni. Posebno zagrizen je neki trgovec iz Crnomolja. On je tudi nakupovalec nekaterih kmetijskih produktov. Toda od osebe, katera ee ne legitimirá s »Slogos«, se ne kupijo kmetijski proizvodi. To strankarstvo utegne postati usodno za njegovo trgovino. Če bodo ljudje malo bolj upoštevali geslo »Svoji k svojim«, se utegne zgoditi, da bodo začeli kupovati po istem gestu, to je pri svojih pristaših. — Pri občini Crnomelj — okolica nosijo občinski možje, kar jih je mačkovega kalibra, precej visoko svoje glave. Kar na celem so si izmislili, da morajo klerikalce izbacniti iz merodajnih mest.

Kadar žena potuje... Neka gospodinja, ki je morala na svojem potovanju prenočiti v malem hotelu podoželskega mesta, pride jutraj na zajtrk ter omeni lastniku hotela: »Škoda, da kvarite Vaše perilo s slabim milom.« Gostilničar je začudeno pogleda, gospa pa nadaljuje: »To se takoj občuti po vonju prevlek za blazine, rjuh in sploh vsega perila. Pa tudi brez ozira na ta neprijeten duh, s slabim milom si boste popoimoma pokvarili svoje perilo. Za pranje bi morali uporabljati samo dobro jedrnatno milo — kakor je pristno Schichtovo milo Jelen! Tedaj bo perilo lepo in trpežno — in bo smelo pridet, zdrav vonj! Za namakanje perila ne pozabite »Žensko kvalo«.

Tako se je zgodilo, da je bil sklican šolski svet k svoji seji samo zaradi tega, da so par klerikalcev vrgli iz šolskega odbora in da je tisto mesto zasedel glavni vodja mačkove liste. Toliko za danes, v bodoče se še kaj pomenimo. — Belokranjski kmet.

Begunje pri Cerklju. Tatovi so se oglasili v noči od 19. do 20. maja pri trgovcu Alojziju Matičiču v Begunjah. Odnesel so mu za najmanj 1000 Din moka, makaronov in drugih reči iz skladišča. Zadevo imajo v rokah orožniki. — Občinske volitve imamo 6. junija. Upamo, da iztrgamo občino iz rok Marušičevih, Puceljvih in Kramerjevih pristašev, ki so tako zvesto služili bivšemu režimu, ki je prinesel nad Slovenijo toľkogo gorja. V nedeljo, dne 30. maja ob 11 dopoldne imam javen politični shod, na katerem se bo o tem kaj več povedalo. Vsi na shod, posebno pa možje in fantje! Govorila bosta Jakob Kranjc in Miloš Stare iz Ljubljane.

Dol pri Ljubljani. Pretekli teden je smrt v naši fari precej graboželjivo posegla v naše vrste. V dveh dneh smo imeli tri mrlice. Med temi je izdihnil svojo blago dušo daleč naokoli spoštovani Valjavec Blaž, mlinar in žagar iz Dola, ki ga je smrt v 65. letu starosti odtrgala od družine. Daljša bolezen na želodcu mu je pretregala nit življenja. Pokojni je bil zvest prijatelj in naročnik našega lista, ki že 36 let prihaja v njegovo hišo. Zaposla ženo in 7 otrok med njimi 6 sinov, katere je vse vzgojil v značajne fante. Naj uživa večni mir, preostali pa naše iskreno sožalje. — V nedeljo, dne 30. maja bomo tudi pri nas praznovali in proslavili 20 letnico majniške deklaracije. Na predvečer bomo kresovali, drugi dan pa bo ob 8 zvečer v prostvetnem domu slavnostna akademija, kamor vabimo vse Slovence in Slovenke!

Raka pri Krškem. — Pri padcu s kolesa se je v Podlipskem bregu nevarno poškoval mlad fant Lišček Jože. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico. Pri Pirčevih na Križiščih imajo v oskrbi tudi Strkovo Pepco. Pa jo je — po nesreči seveda — domača hčerka, ki se je pripravljala h kobilji, s koso občutno ranila. — Letos sejani krompir, naš »kmečki steberc« je to pomlad marsikje slabo prišel iz zemlje. Bi ga znalo prihodnjo zimo primanjkovati.

St. Jernej. Krasno vreme binokostnega posejdeljaka je privabilo mnogo ljudi v Lurd, našo priljubljeno božjo pot. V najlepšem miru in pobožnosti se je ljudstvo klanjalo Mariji. Tako mora biti romanje, brez vse tiste navlake, ki moti zbratnost duha. — Tudi Sv. Miklavž na Gorjanjih je

love. Včasí je zagagala divja raca in v ločju ob Tresovem otoku je zašumelo ali pa je zapljuskala voda; loveča vidra je smuknila ven ali noter — »Tres hodi okoli«, bi dejala Rotica.

Tihe ure so minile in polnoč je bila blizu. Tedaj je zaškrtała stopinja na pesku v pristajališču, in potnik je prekorlačil odprti prostor. Ajgel je bil, večar, ki je šel na planine. Po slabih stezah se je onstran Vacemanovega gradu vpenjal po strmini prijezernih gora; z redkimi žarki mu je osvetljevala luna pot med drevjem.

Noč se je hotela nagniti že proti jutru, ko je dospel Ajgel na sploščenem vrhu hriba na prvo planico. Pri treb kočah je šel oglar mimo. Iz črne sence pristreška je hušknila temna postava in izginila v bližnjem grmovju — fant, ki je vasoval pri oknu bajte.

Cez prostran polog je vodila pot k naslednji koči, kjer sta domovala oba planšarja, ki sta bila podložna ribiču. Krave so ležale okoli po travi in obračale glave za samotnim popotnikom. Sredi pašnika je gorel plapolajoč ogenj, ki ga je netil planinski stražar vso noč, da bi odganjal roparske zveri.

Zvezde so gasnile in blesta svetloba se je kradla čez grebene vzhodnih gora, ko se je bližal Ajgel zadnji vseh koč. Rdečkast žar ognja se je svehil iz male okenske line.

»Poglej jih, pridnih ljudi!« je zamrmral oglar. »Ne čakajo, da jih budil dan!« Pospelil je korak, in kmalu je čul iz koč glasen odmev dveh glasov. Ali to ni bilo mirno kramljanje ljudi, kakor bi se utegnili pogovarjati pred začetkom dnevnega dela, zvenelo je kakor kreg in prepiz. Čim bolj se je Ajgel bližal, tem bolj razločno je razpoznaval vresčav ženski glas in hripavo gromiškega, čul je zmerjanje, čul ropot padajočih lesenih posod in pokanje kakor pri tepežu. Ajgel je začel teči, toda ko je hitel čez zadnji strmec proti koči, so se odprla vrata.

»Tepel da bi? Tepel? Čak, preženem ti veselje!« je vresčal ženski glas in čez prag, ki ga je rdeč obsevalil plamen z ognjišča; je v sivi mrak jutra priletela črna gnota. Vrata so loputnila, zapah škrtnil, Ajgel je pa ujel pod kap postavljenega človeka v razprostrte roke.

»Strpno, Kaganhart!« je zaklical oglar v smeju. »Lepo res, da mi prihajaš nasproti, a tako bi se pa vendar ne mudilo!«

Hropeč se je kmet zravnal, zažugal s pestmi in zakričal proti koči: »Baba hudičeval Coprnica peklenska!«

Ajgel mu je z roko začepil usta in ga potegnul za seboj, da bi prišla dalje proč od koč. Ali trajalo je dolgo, preden se je Kaganhart toľkogo pomiril, da je poslušal in na vprašanja odgovarjal. Sedela sta na obodu izdolbenega korita, v katerega je pičlo curljala studenčnica za napajanje krav, in kmet je pripovedoval: »Od večeraj opoldne ni več miru. Prišei sem bil domov od Senaverja in menil, da bi bilo dobro odriniti kaj za samostance. Pa sem jo skupil! Kričala je in divjala po hiši, kakor bi jo bil obsedel satan. In ko sva šla sem gor na planino, je ena beseda podila drugo vsot pot!«

»Bržčas si trmoglavil tudi ti in se usajal na njo, kaj?«

»Kako ne bi obrnil jezika pri taki vihr! Hrib je gotovo dobrovoljen dedec, dosti potrpi... a vpil vanj in odbil ti bo glas! Od same jeze se za večerjo sklade še dotaknil nisem. In kar odleglo mi je, ko sem se slednjč zleknil v seno. Nekaj časa je še ropotala po bajti, a komaj je legla tudi ona, se je začelo znova. Vso noč ni bilo miru, da sem naposled vstal in zanetil ogenj. Potem se je usajala zopet zaradi drv in nazadnje — saj si videl, kako se je končalo.«

»Videl, in dobro, da sem te še pravi čas prestregel v roke. Pred kočo tu leže kamnite plošče, trd cvet bi moral poduhati s svojim nosom!«

in nemški državni muzej. Težave so z razpošiljavijo, ker ga morajo raznašati slučajni potniki.

Z vinom so gasili. V vasi Zleginji na Hrvaškem je nenadoma začelo goriti skladišča nekakega vinskega trgovca. Ker ni bilo vode, so kmetje s salkami žrpali iz velikih sodov vino in z njim gasili. Porabili so za gaseenje več tisoč litrov vina in s tem požar omejili. Nad 15 vagonov vina pa je v skladišču požar uničil.

Deber letodec mora imeti Srb Dragoljub 184, ki je nedavno v Belgradu za stavo poučil 80 hrenovc (klobasic) ter iste zalil s štirimi steklenicami vina.

Kaj vse služi ljudem za denar. Okrogle kovinaste ploščice, ki služijo nam kot denar, niso znane povsod. Mehiški Indijanci so plačevali z bobí kakaoa, v severni Ameriki pa s kožami in krznom. Na otokih Indijskega oceana služijo še danes kot denar školjke. Na Zanzibarju plačujejo domačini z malimi vrednicami rize. V notranjosti Abesinije pa so v veljavi kosti trde soli. Na Karolinskih otokih, kjer je kamenje redko, plačujejo s kamni, ki

bil številno obiskan. Od vseh strani so se zgrajali prijatelji Gorjančev. Pisana je bila množica, ki je po maši poodca po travniku, da v petju in vselem pogovoru počaka popoldanskih litani. Žal, da so litanijah, ko se je ljudstvo razhajalo, mislili nekateri vročevrveži pokazati, da so znao tudi prelepati. No, saj glave ni nobeden zgubil, toda vsi prijatelji Sv. Miklavža odločno objavimo vse, ki nam hočejo na tak način napraviti žeganje in vselej v prosti naravi. Drugič pa prosimo orožnike, naj le eden pride na tako žeganje, da bo skrbel za red. Kdor pa nima pravega namena pri gorjanskem žeganju, naj rajši doma ostane in doma prodaja svojo neolico.

Dragutuš. Pri nas precej tatovi gospodarijo. Nekaterim je v zidanich pokradeno vino, v Nezacju na Lacinu in tudi na Tančigori. Na Brdarcih je bila v noči 20. maja kar pri Mirih g. 10-darjih pokradena vsa moška obleka. Potem se pa je dobe ljudje, ki pravijo, da jim vere ni treba. Škoda, da tem ni pokradeno, da bi spoznali, kam brezverstvo vodi. — Pray lepo je uspel v nedeljo, 23. maja materinski dan z deklamacijami, govorom, petjem, najboljši posrečena pa je bila simbolna vaja deklic prvega razreda in igrice »K namici«. Pozna se delo skrbnih učnih moči.

Opozorilo Na Brdarcih pri Dragutušu je bilo v noči 20. maja pokradene moške obleke trem gospodarjem za 4000 din. Prosimo čitatelje, da pazijo, če bi kdo kaj takega prodajal, da ga hitro oblastem javijo.

Podgorje pri Kamniku. Poseben praznik imajo v Podgorju v nedeljo, dne 30. maja. Blagoslovljen bo spomenik v svetovni vojni padlih žrtv in sicer na sledeči način: Ob 9 bo slovesna maša v Podgorjski cerkvi, katero bo daroval kanonik G. Rihar Matej iz Kamnika. Po maši sledi slovesna blagoslovitev krasnega spomenika, ki je 3 m visok v obliki piramide in katerega je izdelala tvrdka Levec France iz Mengša. Poleg udeležbe zastopnikov drž. oblasti, pričakujemo polnoštevilno udeležbo tudi iz Kamnika in sosednih vasi. V cerkvi in ob spomeniku bo pel cerkveni moški pevski zbor iz Kamnika. Iskreka zahvala za dovršitev te oddolžitve padlim žrtvam, gre v vsej meri dobrotnikom ter domačim možem in fantom, ki so s pörtivoalnostjo delali na tem, da se je zamišljena namera uresničila.

Blake. Kakor je svojecasno klic »Halo, v Braziliju«, privzdignil marsikateroga Slovence, tako privzdigne pri nas klic »Halo, okrožnica!« vse

maloštevne »opozicijonalce«, da hitijo po svojo duševno, edino njim namenjeno in za nje pripravljeno hrano. Za Binkošti je bila zopet izdana okrožnica, ki dokazuje »duhovito« izdajatelj... V njej žaluje za sposobnostjo g. Sraja, katero mu nihče od JRZ ni vzel in jo lahko ponudi v eksploatacijo komur hoče. Tudi nam se čudno zdi, kako to, da ni bil ob priliki odklovanja enega od šestih županov, tudi g. Sraj odklovan. Poberite podpisane in protestirajte! Bila je vaša vlada! Zaletava se pisec tudi v čiščenje požiralnikov. Požiralnike nameravamo pa tako temeljito izčistiti, da ne bodo požrli samo vodo, ampak tudi ostanek skrahirane petomajske armade. Bodite brez skrbi! — Stara stvar je tudi, da so se »brihtnih« staršev »brihtni« otroci vedno bali prihajati v šolo ne glede na to, kdo je učitelj ali veroučitelj. Zato ni kriv sedanjí g. kaplan, če je tudi sedaj nekaj tako »brihtnih«. G. kaplana napadate v eni okrožnici, da otrokom deli sladkorčke, v drugi pa, da se ga otroci zaradi strogosti bojijo. To je edino izdajatelj okrožnic prirojena doslednost. Najnovejšo podporo, ki jo v okrožnici omenja, smo razdelili žele sedaj, zelo potrebnim, vendar smo uvideli, da je pisec okrožnic, kot ubožec na duhu tudi potreben podpore. Prihralni smo zavij 191 Din, da si kupi praškov za pomirjenje svojih razvrzanih živcev. Upamo, da bo vsaj s tem zadovoljen.

Sveto Rešnje Telo

Po beli cesti med vrtovi iz cerkve vije se sprevod, slovesno pojejo zvonovi — med nami gre nebes Gospod.

Kot pel bi tajne melodije, poteček bistri Mu žumi; cvetovi maj Mu vence vije, z zelenjem gaj Mu pot krasí.

Njegova je vsa širna zemlja, vsak list, ki ga rodi pomlad; nelesnista Ga ljubezen spremilja, ko daje in varuje sad.

Vse stvarstvo danes Ga pozdravlja in cvetja siplje Mu na pot. On milostno nas blagoslavlja, med nas prihaja poln dobrot.

Limbarški.

Hrastnik. V nedeljo, dne 30. maja bo za naš delaveki revir velik praznik. Ta dan bo v naši novi cerkvi Kristusa Kralja blagoslovljen in intronizacija slike Kristusa Kralja. Ko je bila 20. nov. 1936 cerkev blagoslovljena, slika še ni bila dovršena. Njeno mesto je zavzel dotedaj nad glavnim oltarjem velik križ. Slika je mojstrsko delo akad. slikarice Elze Piščančeve. Vse dobrotnike nise cerkve Kristusa Kralja, ki so pripomogli s svojimi milodari, da se je cerkev zgradila, vabimo, da se udeležijo tega ustoličenja slike Kristusa Kralja v naši cerkvi sredi delavskih domov. Slovesnost blagoslovitve bo izvršil in imel slovesno sv. mašo v navzočnosti uglednih cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov mil. stolni dekan dr. Franc Cukala. Pričetek slovesnosti bo ob pol desetih. Pred tem znamenitim dnevom bo pa tridnevna priprava duš, katero bo imel priznani naš franciškanski misijonar p. Odilo Hajnski. Kristus mora kraljevati!

Trebelno pri Mokronogu. V noči od četrtega na petek dne 14. maja so imeli v našem župnišču ponočne nepovabljenе goste. Iškali so denarja, jedli in pili. Odnegli so nekaj mesa, kruha, eno kuhinjsko posodo, krtačo, globin, dva žepna noža, malo riža, en ključ od vinese kleti, vse skupaj vredno okrog 100 Din. Denarja seveda niso dobili. Ob eni so bili preganani, ko so zagledali luč v župnišču. Če bodo ti »možakarje« brali to poročilo, naj si zapomnijo, da v vinski kleti ni vina. Ključ je zaije fuč.

Dobrova pri Ljubljani. Nedeljo, dne 30. maja, bomo tudi pri nas posvetili spominu 20 letnice zgodovinskega dneva, ki je bila na Dunaju prečišana naša majeka deklaracija. V ta namen pripravljata krajevni odbor JRZ na Dobrovi lepo proslavo. Na sporedu je godba, petje, govor, deklamacije v zborih itd. Pokažimo, da znamo ceniti delo našega voditelja dr. Antona Korošca in pridimo na proslavo vsi, da tako skupno proelavimo ta zgodovinski dan in se spet navdušimo za naše slovenske ideale. — Naša občinska pisarna je v lomilec zelo priljubljena točka. V noči od 20. na 21. maja so spet s kolom odrinili okensko omrežje, ubili šipo in se spravili nad plen. Cerkovnik je pa elišal, kako je razvenela šipa in naglo sklical ljudi. Čakali so pod oknom, da bi jih pri odhodu ujeli. Skrozi okno je neznanec obetrelil tovarniškega delavca Andreja Končana v ramo in stegno, tako da se je sescel, med tem eta se pa vlomilca spiazila ven. Občinski delovodja je enega že imel na tleh pod seboj, a ko mu je drugi vlomilec prišel na pomoč seveda ni več obvladal obeh in eta obo ušla.

smejo biti do tri metre široki in čez 100 kg težki. Prebivalci nizozemske Indije pa uporabljajo kot čenar male lesene kroglice.

S pepelom se je poročila. Profesorica glasbe v Tokiju, Sugisaki, se je te dni poročila s pepelom svojega zaročenca Kiocija, ki je umrl v Ameriki. Zaročence je svoji zarotenci na smrtni postelji zagotovil, da jo bo ljubil še preko groba. Ker je leto izjavila tudi ona, da je tudi smrt ne loči od njenega ženina, je sedaj držala besedo in se poročila s pepelom svojeje ženina.

Koliko je živih jezikov na svetu. Angleški jezikoslovec Williamson je po večletnih raziskovanjih dožgal, da je na svetu nič manj ko 2796 živih jezikov, ki se medsebojno popolnoma razlikujejo. Jezikov pa, ki so si medsebojno docela neenaki in tuji, je komaj 860. Razdelje se tako: Evropa 48, Azija 153, Afrika 118, Amerika 427, Avstralija in Polinezija 117. Anglež je nadalje dožgal, da jeziki pogołoma izumirajo in gre razvoj počasi seve, za enotnim svetovnim jezikom.

»Hvala, da si me tega obvaroval!« je priznal kmet dobrodušno. »A kaj te vodi na planine, sedaj sredi noči?«

Ajgel se je zresnil. »Skoraj menim, da bi moral najti kak izgovor in iti mimo tebe. Veš, kdor nima v oblasti žene, se bo slabo postavil tudi na veču in zboru.«

Kmet je vstal. »Kot večar prihajaš? Ne osramoti me! Postavi me pred deset možakov, in krepko bom stal — a tej tu notri tudi kdo drugi ni kos. Pripelji samega Vutejevega junaka — če zaklopoče z jezikom moja Hilmtruda, jo bo pobral domov v Untersberk, da bo zgubil še svoje zlato šolne. Povabi me, Ajgel! Ne osramoti me!«

Oglar je segel pod gunj po nož, nastavil ročaj kmetu na prsi in povedal svoje vabilo. Kaganhart se je dotaknil s prisežnimi prsti noža. »Danes čez dve noči, ko luna v ščip dozori! Cul sem in molčim. Pojdi naprej, večar!« Ajgel je hotel iti, toda kmet ga je prijel za gunj.

»Oglar, za nekaj te prosim! Pojdi z menoj v planšarno! Če je kdo tuji poleg, se baba le malo taji in pridem tako vsaj do besede!«

»Če misliš, da je dobro!«

Vrnila sta se h koči. Kaganhart je potrkal na vrata.

»Odpri, baba! Odpri!« Samo prasket ognja se je slišal iz kočje. Nestrpno je stresel kmet podnoce. »Baba, boš mi odprla ali ne?«

Toda v koči je bilo vse tiho in zapah se ni premaknil. Kaganhart je jezno zaklet in začel bití z obemi pestmi po durih. V koči je zaropotala lesena posoda, dočim je Ajgel zašepetal: »Če boš takele preklinjal, ti seveda ne bo odprla. Umakni se, spregovorim z njo jaz dobro besedo!« S komolcem je odrinil onega stran, stopil na prag in nastavil usta na režo med podnicama; v listem hipu so pa vrata zazijala in mokra cunjca za precejanje mleka se je opletla oglarju okoli ušes, da je zatleskalo. Ajgel se je prituhtnil, da ne bi ujel še drugega udarca, in za-

slanjajoč si z rokama glavo, jo je urno ucvrl od kočje. Zdaj je bil kmet na vrsti, da si je napasel škodoželjnost. Prijel se je za rebra in se skoraj davil od smeha. Ko je žena čula njegov krohot, so se z zmedenim obrazom prikazala na pragu; močna ženska, še mlada, postavna po rasti, nizko čelo ovito z debelimi plavalasimi kitami. Ko je spoznala, da je njeno maščevanje zadelo nedolžno glavo, se je začela smejati tudi sama in pokazala med debelima ustnicama dve vrsti bleščočih se zob. Kaganhart je hlupal. »Temu si pa podkurila, temu!« se je krohotal.

»Kdo pa je?« je vprašala Hilmtruda.

»Oglar.«

»Česa pa išče na planinah? Kaj hoče?«

Kmeta je minil njegov smeh in obšla ga je zadrega. »Ne vem!« je zajecfal in se zmuznil v kočjo.

Hilmtruda si je oprla pesti ob široke boke. »Vedela bi rada, kaj je hotel od tebe?«

»Nehaj in ne vprašuj več, ne povem!«

»Tako? Bom ti že razvezala jezik!« In zaloputnila je vrata, kakor bi hotela svoji žrtvi zapreti pot, da bi pobegnula.

In Hilmtruda je vedela še tisti dan, kar bi bil Kaganhart najrajši zamolčal: »Danes čez dve noči, ko luna v ščip dozori!«

Medtem je koračil oglar v sivem jutranjem somračju čez ravne pašnike; koder je šel, je vatajala živina iz trave, krivila hrbte in stegovala ropo. Puščoben pragozd je sprejel potnika vase. Med visokimi debli je bilo še temno, ponočna vlaga in zatohlost gnujočega lesa sta polnili zagatni zrak med drevjem. Onstran tega gozda so se na gričevnati, s kipečimi skalnimi stenami okroženi visoki planoti širile najpripodnejše planice daleč naokrog, planice na Regini.

Kmalu nato so prišli otročki, ki nasledujejo vlogilce. — Pred kratkim sta morala ista dva vlogilci v brezovsko županišče, ker sta pustila pri nas aktovko, v kateri so našli nekaj na Brezovici ukradenih reči. — Andrej Končan je precej obstojen, vendar pa ne uvarno. Prepeljali so ga v bolnišnico še isto noč. Ta vlogilci je že drugi v pol leta. To pot vlogilca ništa vzela ničesar, ker je vse pod varnimi ključki. Zmanjkalo je le nekaj dinarjev drobiža. Upamo, da jih oblast kmalu izsledi.

Preč. Slovesnost Mar. Pomočnice se bo obhajala v nedeljo, 30. maja. Začetek ob pol treh popoldne. Cerkev govori, obhod s kipom Mar. Pomočnice, pete litanije in nazadnje cerkveno darovanje za novo sliko Marije Pomočnice, katera je kot majniška elika v velikem oltarju. Slika je mojstrsko delo g. Križnarja iz St. Vida nad Ljublj. Ob tej priliki naj si jo vsakdo ogleda in kaj zanjo daruje. Prenovljen imamo tudi (akrnanek), križev pot in slike stranskih oltarjev. Vabimo k slovesnosti vse častilce Mar. Pomočnice iz okolice, zlasti one, ki ne morejo k Mariji na Rakovnik. Lansko leto so imeli ob tej priliki cerkven govori in vodili procesijo sam g. kuzoškoof dr. Rožman, a letos pridejo novi gospod dekan moravški, g. Jernej Haider.

Iz naših društev

Homec. Katoliško prosvetno društvo bo slovesno proslavilo 30 letnico svojega delovanja v nedeljo, dne 30. maja: v zahvalo živim in v spomin mrtvim članom ter za zgled mladini, da vidi delo, ki ga je izvršilo društvo tekom treh desetletij. Vabimo vse člane in bivše člane, da se udeležijo vsega spreda. Sobota, 29. maja: po Ave Mariji slovesno zvenenje, kres in razsvetljava, potem igra »Drabosenjak«. Nedelja, 30. maja: ob 6 obhajilo članov, ob 8 otvoritev razstave, ob 9 masa, ki jo daruje za umrle člane društva ravnatelj Prosvetne zveze Vinko Zor. Ob 10 pred društvem domom prosvetni tabor. Govori ravnatelj dr. Karel Capuder. Popoldne ob 2 litanije, ob 3 slavnostna akademija, pri kateri sodeluje naš rojak operni pevec Jože Gostič. Vabimo vsa okoliška društva, da nas s svojim obiskom počastijo. Vabimo tudi ljubljanska društva, da prirde ta dan majniški izlet na Homec.

Sostro. Resnici na ljubo, naj povem na pisanje gđ. Zlaka de Cecco, trgovke in gostilničarke na Prežganjem, v zadnji številki »Domoljuba« pod rubriko Iz naših društev, radi gostovanja naše pro-

svete na Prežganjem, sledeče: Ker sem gostovanje sam vodil in sem imel priliko priti v stik z mnogimi domačini na Prežganjem, so mi tankajenje razmere prav dobro znane. Lahko trdim, da je tisti splošni ljudski glas o nas le glas gđ. gostilničarke in nekaj njenih ožjih prijateljev. Moja želja je bila pred leti in tudi pri zadnjem gostovanju, naj naši člani čim več posetijo dotično gostilnico, kar so mi odklonili in navedli več razlogov, katere ne bom omenjal, ker namen moj ni dotični gostilni škodovati. Vsak človek, ki le malo pozna razmere na Prežganjem in naše prosvetno društvo, bi se smejal pisanju o »ohceti« in pijanju na račun Prežganjev. Naša vstopnina je bila nižja od običajne, ker sam ni bilo za gmozen uspeh, temveč le za morahn. Vsa naša gostovanja so imela značaj izleta, ne pa kake dobičkonosne ekspedicije. Navedem naj samo, da smo pri prvem gostovanju kaserali 152 Din, strokov pa je bilo 263 Din 50 par, pri zadnjem pa dohodkov 131 Din, strokov 198 Din, s pripombo, da tu ni vsteta »ohceta« v Besnici, ker to sva plačala prvič takratni blagajnik in jaz iz lastnega žepa, in sicer za 3 Din prigrizka za poedinega člana, zadnje »ohceta« so pa igralci sami plačali. Radi muzike pa tole: Tisti ljudje, ki so prišli s harmoniko, jih na igri ni bilo, ker to ni bil njih namen. Tik pred začetkom igre sem sam bil v gostilni in je muzika igrala in potem med igro, kar pritrudi naše članstvo, morda tudi občinstvo, ki je bilo na igri, kar muzika je bila precej glasna. Vsem tistim, kateri so šli nam vstransko o priliki našega gostovanja na roko, se še enkrat najlepše zahvaljujem. — Pavšič Srečko, s. r., predsednik.

Kresnice. Dekliški odsek našega prosvetnega društva priredi na Telovo, 27. maja ob pol 3 pop. igro »Roka božjak«. Vsi prijatelji iger in našega dela so prav vladno vabljeni.

Prežganje. Kraj odbor naše JRZ priredi v nedeljo, dne 30. maja proslavo 20. letnice majniške deklaracije. Popoldne ob treh bo v Ljudskem domu na Prežganjem Akademija z deklaracijami, govorom in ljubko igrico. Pridite v obilnem številu, da prosivamo ta dan. Po vseh hribih naše občine kurjijo 28. maja zvečer kresove v počastitev spomina majske deklaracije. Možje, fantje in dekleta, pripravite in podžgite v ta namen grmade!

RADIO

od 27. maja do 3. junija 1937.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 18 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 27. maja: 8 Prenos iz stolnice — 8.30 Verski govor — 9 Prenos blagoslova — 9.30 Čas, poročila, spored — 9.45 Reproducirani glasbeni koncert — 11.30 Otroška ura — 12 Pevsko društvo »Zvezda« iz Most — 13.15 Gregorčičev pihalni kvintet — 17 Preskrba Ljubljane z mlekom — 17.20 Veselo popoldne — 19.30 Nac. ura — 19.50 Prenos šmarnc — 20.20 Akademski pevski kvintet — 22.15 Plošče — Petek, 28. maja: 11 Sol. ura — 18 Zenska ura — 18.20 Plošče — 18.40 Francoščina — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Koncert radijskega orkestra — 21 Plošče — 21.10 Koncert Ljubljani. godal. kvarteta — 22.30 Angleške plošče. Sobota, 29. maja: 18 Radijski orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled spreda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Pisan večer — 22.15 Za vesel konec (Radijski orkester). — Nedelja, 30. maja: 8 Plošče — 8.30 Telovadba — 9 Čas, poročila, spored — 9.15 Citraški koncert — 10 Verski govor — 10.15 Prenos cerkvene glasbe — 10.45 Plošče — 11 Prenos akademije iz Uniona: proslava majske deklaracije — 12.30 »Jazz kvartet« — 13.15 »Jazz kvartet« — 16 Plošče po željah — 17 Kmet. ura — 17.30 Prenos akademije iz Zidanega mosta — 19.30 Nac. ura — 19.50 Prenos majniške pobožnosti — 20.20 Legenda o Cmil gori pri Ptuj — 20.50 Zabaven koncert — 22.15 Švicarska godba. — Ponedeljek, 31. maja: 19.30 Nac. ura 19.50 Zanimivosti — 20 Laska glasba — 20.10 Socialno medicinsko razmotrivanje o vajeniškem vprašanju 20.30 Slovenski skladatelji — 22.15 Narodne pesmi — Torek, 1. junija: 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20 Harmonika — 20.20 Sanacija bratovskih skladnic — 20.30 Ura francoske moderne klavirske glasbe — 21.30 Plošče — 22.15 Laska glasba. — Sreda, 2. junija: 19.30 Nac. ura — 19.50 Sah — 20 Plošče — 20.10 Kako potujemo — 20.30 Vesel večer — 22.15 Akademski pevski kvintet.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljuba“!

W. Hauff — I. O.

Pravljice

Slednjič se je domislil tudi pravljice o ljudeh, ki so bili v starih časih bogateli po Holandskem Goranu ali Steklenčku. Dokler je še njegov oče živel, so prihajali pogosto drugi ubogi ljudje na obisk, pa se je na dolgo in široko govorilo o bogatih ljudeh in kako so obogateli; pri tem je bil tedaj pogosto govor tudi o Steklenčku; da, če je prav pomislil, so se še skoraj spominjal izreka, ki ga je bilo treba povedati na Jelovi gori sredi gozda, če si hotel, da bi se ti prikazal. Začenjal se je takole:

V zelenem jelovju zakladov čuvar,
že mnogo, premnogo sto let si že star;
dežela je tvoja, kjer jelke rasto —

A najsi je spomin še tako napenjal, ni se mogel domisliti nobenega verza več. Pogosto je premišljeval, ali ne bi vprašal tega ali onega starega moža, kako se izrek glasi; toda vedno ga je zadrževala neka bojazen, da se ne bi izdal. Tudi je sklepal, da pravljica o Steklenčku najbrž ni mnogo znana in pozna izrek le malo ljudi, kajti v gozdu ni bilo mnogo bogatinov in — zakaj niso njegov oče in drugi revni ljudje poskušali svoje sreče? Ko sta se slednjič nekoč z materjo razgovarjala, je spjel pogovor tudi na Steklenčka in mati mu je pripovedovala, kar je že vedel, znala je tudi le še prvo vstico izreka in mu je nazadnje dejala, da se mali duh prikaže le ljudem, ki so rojeni v nedeljo med enajsto in drugo uro. Njemu bi to že bilo mogoče, ko bi izrek vedel, ker se je namreč rodil v nedeljo popoldne ob dvanajstih.

5*

Ko je oglarjev Peter to slišal, ga je prevzelo veliko veselje in želja, da bi poskusil svojo srečo. Zdelo se mu je zadosti, da zna en del izreka in da je na nedeljo rojen: Steklenček se mu mora pokazati. Ko je torej nekega dne prodal svoje oglje, ni našel več nove kope, ampak si je oblekel praznični suknič svojega očeta in nove rdeče nogavice, si pokrnil nedeljski klobuk, vzal pet čevljev dolgo glogovo palčko v roko in se poslovil od matere: »Moram v mesto na vojaški urad; kmalu bo treba žrebat, kdo bo vojak, zato bi rad eš enkrat županu zabičal, da ste vi vdova in jaz vaš edinec.« Mati je pohvalila njegov sklep, on pa se je napotil na Jelovo goro. To je najvišji vrh Črnega lesa in dve uri naokoli ni bilo tedaj nobene vasi, še kočje ne, kajti praznoverni ljudje so mislili, da ni tam prav varno. Tudi niso radi sekali v tistem kraju, čeprav so rasle tam visoke in krasne jelke, kajti drvarjem, ki so tam delali, so se čisto snele sekire s toporišča in zletele v reko, ali pa so se drevesa naglo zvrnila in pokopala može pod seboj in jih poškodovala ali celo ubila. Najlepša drevesa iz tistega kraja so baje mogli rabiti le za kurjavo, kajti gospodarji splavov niso nikoli vzeli debela z Jelove gore za splav, ker se je govorilo, da se ponesrečijo ljudje in les, če splava po vodi jelovec. Zato so stala na Jelovi gori drevesa tako gosto in visoko, da je vladala ob belem dnevu skoraj noč in Petru Munku je bilo tam kar tesno pri srcu, kajti nobenega glasu ni slišal, nobenega koraka razen svojega, nobene sekire; celo ptiči so se menda ogibali te goste jelove noči.

Ogjarjev Peter je bil zdaj dosegel najvišjo točko Jelove gore in je stal pred silno obsežno jelko, za katero bi bil odšel holandski brodar na mesu mnogo sto goldinarjev. »Tu,« si je mislil, »bo pač stanoval zakladnik. Potegnil je z glave svoj veliki nedeljski

RAZNO

Divjak o našem življenju. Domačin z otokov Fidži je z nekim misijonarjem dospel nedavno v avstralsko mesto Melbura. Predvsem je strmel nad urami na zvonikih. Tako je je modroval: Ure vladajo z železno palico, karzalcem. Na njihovo povelje ljudje vstajajo, gredo v službo, k obedu in spat. Doma pri nas pa ljudje jedo, kadar so lačni, in hodijo spat, če so zaspali. Tudi »sicer« leli ljudje niso pametni. Namesto da bi s soncem legali in vstajali, žgo luč cele noči in gradijo stavbo do oblakov. »Možje dirjajo v zraku in po tleh, ki se vozijo v skatljah na kolesih. Le čemu? Krive so najbrže ure.«

Blažena starost. Najstarejša žena živi menda — če medtem že niso spet našli še starejšo — v angleškem mestu Southampton. Letos je praznovala 107-letnico svojega rojstva in ob tej priliki je sprejela kraljica in ji izročila dragoceno jubilejno darilo. Žena živi skromno in je še do slednjega časa svoji korzi, ki jo pravičljata. Svojeja moža je starka izgubila

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Kako je pri nas

Ko človek premišljuje sedanji gospodarski položaj našega kmeta, pride do prepričanja, da je prvi in glavni vzrok tega stanja nepravilno razmerje cen kmečkih proizvodov in industrijskih proizvodov ter obrtniških izdelkov. Pri obrtniških pa v veliki meri ne, ker mali obrtniki so na istem stališču kakor kmet.

Da je tu glavni vzrok sedanjega stanja, ni nobenega dvoma. Že od mnogih strani se je slišalo, da je potrebno spraviti cene v pravo skladnost. Ali se morajo cene industrijskim proizvodom znižati, ali pa kmečkim pridelkom zvišati v tistem razmerju, da bodo odgovarjale pravičnosti in gospodarskim priiskam.

Kdo pa naj to uredi? Industrija je vsa organizirana in povezana v kartelih, poleg tega je pa še neopravičeno zaščiten s raznimi carinami od strani države. Zato od te strani ni pričakovati ugodne rešitve tega vprašanja.

Drugo je, da se kmet in mali obrtnik, kar jih je, ki so skoraj bolj kmetje kot obrtniki, združijo in sami sebe ščitijo, tako da se tudi sami borijo za boljše cene svojim proizvodom. Na drugi strani pa, da svoje potrebe omeje, da bodo čim manj odvisni od nakupa. Sicer so res te potrebe že toliko skromne, da je težko reči, kje bi se dalo še kaj prigrizati. Vendar pa je gotovo, da bi se le dalo še marsikaj storiti. Še mnogo je potreb, ki bi se dale omejiti ali pa celo nadomestiti z boljšim pa cenejšim. Prejšnji rodovi niso poznali kave, čaja, oljčiči so se v domače blago, pa so bili zdravi, krepki, in mi bi bili lahko veseli, če bi bilo tako. — Danes pa tudi na kmetih gospodari marsikje moda, ki zahteva tuje, uvoženo in malo vredno blago, ki prazni kmečke žepne čez mero.

Treje je pa še to: Država mirno gleda ta boj s cenami, namesto da bi posegla odločno in krepko vmes ter napravila red. Kaj bi bilo n. pr., če bi bilo tako prosto vse ob času vojne, ko je bilo tako pomanjkanje živil in drugega blaga! Pa je bil vendar nekakšen red, kljub pomanjkanju. — Tudi sedaj bi morala država posesti vmes in dati vsakomur kar mu gre za njegovo delo, ne pa pustiti, da močnejši izkoriščajo slabesje.

Eno je pa gotovo: Če ne bo kmečki stan kakor en mož povzdignil svojega glasu in zahteval bolj pravično ureditev tega vprašanja, ne bo nič. Industrija sama ne bo nam na ljubo znižala cen svojim proizvodom. Tudi država ne bo posegla vmes, če ne bo tega nihče zahteval. In bomo mi še dalje nosili vso težo razmer. Odvisno je od nas samih! Zato je pa potreba, da se tesno združimo vsi od prvega do zadnjega kmeta in vsi, ki s kmetom čutijo, da skupno povemo, kaj nas teži. Pa ne samo to! Svoje zahteve moramo na pravem mestu in prav povedati in jih tudi uveljaviti.

Kaj mislite n. pr., če bi bili vsi kmetje združeni v naši Kmečki zvezi, katere vodstvo bi sklenilo in določilo cene našim kmečkim proizvodom v pravem razmerju s cenami predmetom, ki jih moramo kupovati, pa bi vladala med nami disciplina in razumevanje, da bi te ne držale. Gotovo bi držale.

Zato je pa treba zavednosti, močne, ki se ne ustraši tudi žrtve ali pritiska. Zavedati se je treba, da se gre za obaljo kmečkemu stanu. Potem pa tudi žrtve ne bodo pretežke.

Svet

Oh, čujte me, gospod Anton!
Za svet bi rada Vas vprašala.
Zrtvujem rada nekaj kron,
da vas posej bom prav ravnala.

— No, kaj bi rada? Kar povej,
nalepoličena ti Miska!
Denar le sama ves imej,
saj veš, kako je draga šrninka. —

Kakó ustrežem naj ljudem:
našrninkana sem jim, prevzetna;
a če brez šrnike med nje grem,
se rogajo, da sem priletna.

Lahkó ustrežčš jim, lahkó:
namazaj eno stran si lica,
a drugo pusti kar takó!
Najlepša vseh boš krasotica... —

Jemčev Niko.

Nespametno je misliti, da bo kdo drugi pomagal kmetu, če si ne bo hotel sam. Koliko je n. pr. še hlevov po Sloveniji, ki ne zaslužijo imena hlev, pa dokler ne bo lastnik sam začel z zboljšanjem, tako dolgo ne bo nič. Ko začne sam, pa pride na pomoč banovina s podporo, če ne z drugim, pa za cement po polovici ceni.

Ker smo že pri cementu, naj omenimo, da smo brali v nekem časopisu, da je naš cement iz Dalmacije v daljnji Africi več kot za polovico cenejši kot je pri nas doma. Ali je to resnica, bi bilo vredno dognati. Dokaz je pa to, kaj doseže organizacija. Cementni kartel določa in diktira cene nam doma, da s tem onemogoča kmetu skoraj vsako gradbeno gibanje. Saj kmet ne more, kljub temu da banovina dá cement po polovični ceni, graditi gnojnišča in gnojniščne jame ter zboljševati hlevov, ker je cement še vseno predrag.

V tujini pa konkurira naš kapital na naš račun z inozemstvom s nižjimi cenami. Isto je pri sladkorju. Naši ljudje se zastrupljajo s saharinom, ki ga tihotapci z življenjsko nevarnostjo prenašajo preko meje. Naš sladkor pa gre, kakor pravijo, za nižjo ceno kot se prodaja doma, ven iz države. Mi dobro vemo, da je temu kriv sladkorni kartel v katerem so tudi državne tovarne, torej država sama, in pa preveliko obdavčenje sladkora.

Na eni strani to ni zdravo in je naravnost grdo, da moramo mi lasno blago dražje plačevati kot tujci, na drugi strani pa je nam to za zgled, kaj se doseže v organizaciji.

Kmet, organiziran v Kmečki zvezi, bi moral doletati cene vsem svojim pridelkom in jih uveljavljati povod. Treba je pa odločno na delo — pa takoj! Iz naše nezavednosti, razsepljenosti in oklevanja vedno drugi vlečejo profit. Če se n. pr. dvigne cena živini za 1 dinar pri kilogramu, so meso podraži za 2 dinarja. Isto velja za vino in drugo. V tem oziru bi se morali napraviti red! Vsakdo naj dobi svoj zaslužek, pa tudi kmet naj bo plačan za svoje delo. Da se to doseže je pa namen in naloga Kmečke zveze. Kmet.

Iz pisarne Kmečke zveze

V zadnji številki »Domoljuba« smo opozorili vse Krajevne kmečke zveze, da naj čim prej skličejo redne občne zborn. V okrožnici pa smo dejali, da mcarajo one šrnice, ki želijo imeti predavatelja iz Ljubljane, sporočiti to glavnemu odboru vsaj teden dni prej, ker se na poznejše protnje

pred 40 leti, obožuje pa 38 vnukov in pravnukov. Svojo starost pripisuje preprostemu življenju, neprestani zaposlenosti in vedni ravnodušnosti. — Najstarejši mož je Turek Ahmed Bali v Carigradu. Star je 118 let, sam še vodi svojo trgovino, se zanima za vse in je celo strasten kadilec. Nedavno mu je umrla druga žena in korenjak se menda namerava tretji poročiti. — V Buenos Airesu so zdelavo aretirali 103-letno staro Ganzelesa Boris, ki je pri nekem gostilniškem peclpu težko poškodoval svojega za 30 let mlajševotnega nasprotnika. Sivolasca patriarha so zaprli za mesec dni. Ali spet gremo v dobo Metzulemov?

Nove skrivnosti žive narave. Čimbolj globoko prodira človek v skrivnosti žive narave, tem večje uganke se pojavljajo pred njegovimi očmi. Nad milijon različnih družin so nasteli v živalskem kraljestvu, od teh tvorijo dve tretjini žuželke. Kot so te živalce navidez slične in slabotne, vendar so mnoge od njih v stanu, da pregrizejo ne samo dobovine, marveč celo kosti in tudi — svinec. Največji del življenja prebijejo ma-

klobuk, se pred drevesom globoko priklonil, se odkašljaj in spregovoril s tresočim glasom: »Zelim dober večer, gospod Steklenec. Toda nobenega odgovora ni bilo in vse naokoli je bilo tiho kakor voprej. »Morda pa je moram povedati pesmico,« si je mislil in mrmral: »V zelenem jelovju zakladov čuvar, že mnogo, premnogo sto let si že star; dežela je tvoja, kjer jelke stoje —«

Ko je govoril te besede, se je silno prestrašil; zagledal je namreč prav majhno, čudno postavo, ki je kukala izza debele jelke. Zdelo se mu je, da vidi Steklenčka, kakor so ga opisovali: črna suknjica, rdeče nogavičke, klobuček, vse je bilo tako, celo blede, toda fini in modri obrazek, ki so o njem pripovedovali, je menil, da vidi. Toda žal, vprav tako hitro, kakor je pokukal izza jelke, prav tako hitro je Steklenček zopet izginil. »Gospod Steklenec,« je čez nekaj časa zaklical Peter Munk, »bodite tako dobri in ne imejte me za norca! — Gospod Steklenec, če mislite, da vas nisem videl, se zelo molite, saj sem dobro videl, kako ste pokukali izza drevesa.« — Še vedno nobenega odgovora, le sem ter tja je menil, da sliši pritajeno, hrupavo kihanje za drevesom. Slednjič premagala njegova nepotrpežljivost strah, ki ga je dosedaj še zadrževal. »Čakaj, ti poniglavce,« zakliče, »takoj te bom imel« in skoči naglo za jelko; toda tu ni bilo zakladnika v zelenem jelovju, le majhna srčkana veverica se je podila po drevesu navzgor.

Peter Munk je majal z glavo; uvidel je, da njegova zarotitev še ni popolna in da mu je morda treba le ene rime za pesmico, pa bo lahko Steklenčka izvabil pred sebe. Premišljeval je to, premišljeval ono, pa ni našel ničesar. Veverica se je pokazala na spodnjih vejah jelke in zdelo se je, da ga spočbuja ali pa zasmehuje.

Snažila se je, vihala lepi rep in ga gledala s svojimi pametnimi očmi; toda nazadnje ga je bilo skoraj strah te živalice, ko je bil tako sam z njo skupaj; kajti zdaj se mu je zdelo, da ima veverica človeško glavo s trogelnim klobukom, zdaj zopet, da je kakor navadna veverica in da ima le na zadnjih nogah rdeče nogavice in črne čreveljčke. Skratka, bila je vesela živalca, vendar je ogljarjevega Petra obhajala groza, kajak bit je mnenja, da ni vse tako, kakor bi moralo biti.

S hitrejšimi koraki, kakor je bil prišel, je Peter zopet odhajal. Mrak jelovega gozda je postajal — tako se mu je zdelo — vedno bolj črn, drevesa so stala vedno bolj gosto in strah ga je spreletel, da je dirjal, kar so ga noge nesle. Sele ko je v daljavi zaslišal pasji lajež in kmalu nato zagledal med drevjem kočjo, iz katere se je kadilo, se je zopet pomiril. Ko pa je prišel bliže in videl, kako so ljudje v kočii obteženi, je spoznal, da je v strahu ubral ravno nasprotno smer in da je namesto s steklarju prišel k splavarjem. Ljudje, ki so prebivali v kočii, so bili drvarji; star mož, njegov sin, gospodar, in nekaj odraslih vnukov. Sprejeli so ogljarjevega Petra, ki je prošil za prenočišče, gostoljubno, ne da bi ga vprašali za ime in bivališče; dali so mu jabolčnika in zvečer je prišel na mizo velik divji petelin, najboljša jed Črnoleščanov.

Po večerji so sedle gospodinja in hčere s kolovrati okoli velike goreče trake, ki so jo mladeci hranili z najboljšo jelovo smolo, ded, gost in gospodar so kadili in gledali ženske pri delu, fantje pa so rezljali žlice in vilice iz lesa. Zuna! v gozdu pa je huli vihar in divjal med jelkami, slišali so se sem ter tja prav močni udarci in pogosto se je zdelo, kakor bi se lomila cela drevesa in breščaje padala na tla. Neustrašeni mladeci so hoteli ven v gozd, da bi gledali ta divje lepi

P I S A N O P O L J E

ne bo moglo ozirati. Sporočamo pa danes, da se vrši v nedeljo, dne 6. junija plenarna seja glavnega odbora v Celju in da zaradi tega glavni odbor ne bo mogel poslati predavateljev. Svetujemo torej, da izpeljejo občne zbornice sami ali pa termin prelože za poznejši čas.

Zaradi netočnosti pri vlaganju pravnih ponovljenjamo ponovno, da je treba pri ustanovitvi priložiti izjavo soglasnosti glavnega odbora, ker banka uprava drugače pravnih ne potrdi. Prošnje se ne smejo vlagati neposredno, ampak samo potom okrog glavarstva na banko upravo. Zaradi takšnega postopka ne more glavni odbor ničesar ukreniti, če pošljete prošnje njemu, da jo odpremi na banko upravo. Pripominjamo, da se prošnje za vlaganje pravnih kolkujejo z državnimi kolki in ne z banovinskimi. Z banovinskimi kolki se kolkujejo samo vloge in pritožbe, ki se vlagajo na banko upravo ali njej podrejene urade v banovinskih samoupravnih poslih, to je tistih, ki jih rešuje bankna uprava kot samoupravno oblastvo.

Kmetijska zbornica.

Glavne določbe iz Uredbe o kmetijskih zbornicah so bile že tolmачene tako v »Domoljubu«, kakor tudi v »Slovencu«. Če potrebuje kakšna krajevna edinica točnejših informacij, se naj obrne na glavni odbor s točnim — ne splošnim vprašanjem — in pojasnili ji bomo.

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov.

Opozarjamo vse člane Kmečke zveze — dolžnike, katerih dolg znaša preko 25.000 din, ki še niso napravili prošnje na pristojno okrajno sodišče, da je treba to narediti do 1. junija, ker se na kamejske prošnje ne bo oziralo. Kot je že znano, se dolg do 25.000 din zniža za 50 odstotkov avtomatično, preko tega zneska pa samo na prošnjo in še to samo za 30 odstotkov (v izrednem primeru tudi do 50 odstotkov). Ne velja pa zopet ta določba za dolg proti vsim upnikom, ampak samo proti denarnim zavodom in kreditnim zavodom.

Nove postojanke.

Nanovo ste ustanovljeni Krajevni kmečki zvezi v Cerkljah ob Krki in v Kostanjevici. Ustanovitev je bila izpeljana ob veliki udeležbi kmetov. Za okraj Kamnik je bil preteklo nedeljo ustanovljen okrajni odbor Kmečke zveze, pri čemur so sodelovali zastopniki vseh krajevnih edinic kamniškega okraja.

Nekaj o Baskih

O Baskih, ki se sedaj na severu Španije okrog glavnega mesta Bilbao obupno branijo, se danes veliko piše in govori. So najstarejši narod v Evropi. Ni se še posrečilo učenjakom, da bi dognali njihov izvor. Vsega naroda je okoli 1.200.000 oseb. Zemlja, koder prebivajo, je gorata, a rodovitna in romantična. Bavijo se s kmetijstvom in ribarstvom, so sila skromno in štedljivo ter žilavo ljudstvo. Nekaj posebnega so njihove šege in noče, plesi in narodne igre, katerih niso

Občni zbor KZ na Ježici. V nedeljo, 23. maja je bil na Ježici občni zbor krajevnih Kmečke zveze. O delu, ki ga je vršil odbor, je izčrpno poročal tajnik Škerl Andrej in načelnik Šubelj Ignacij. Iz njenih poročil smo izvedeli, da je bil odbor delaven, da je zastavljal vse svoje vplive, kadar je šlo za kmečke koristi. Vse funkcije so vršili samo kmetje in niso potrebovali za sestavo raznih spomenic in vlog nobene pomoči. Pri volitvi odbora smo prvič na Ježici opazili, da ni odbor sestavljen nobene kandidatne liste, ampak je načelnik pozval člane, da sami izbere sposobne ljudi, ki bodo res zmožni delati v organizaciji. Dal je 5 minut odmor, da sestavijo člani kandidatno listo. Po tem času je predlagal Vavpotič Ivan iz Črnuč listo, na kateri pa so skoraj vsi kandidati odklonili sodelovanje. Načelnik je postopal korektno; čakal in čakal je, kdaj bo sestavljena lista, toda ni in ni šlo. Ko je tajnik Škerl Andrej videl, da je sestava kandidatne liste naperjena edino proti načelniku, da je načelnik najsposobnejši in najdelavnejši član, da nihče drugi ne bo mogel te funkcije tako samostojno vršiti kot ravno dosedanji načelnik. Potek občnega zbora kraj. Kmečke zveze na Ježici je bil glasna priča, komu danes naši može in fantje zapajo, komu pa obrača vsa poštna javnost hrbet.

opustili do danes. Znanе so fantovske tekme v dviganju težkih kamnov in tesanju blodov. Pesmi so mehke in otožne ter dajo slutiti, da je narod nekoč prebival kje ob Kavkazu ali Kaspiškem morju. Vere so Baski rimsko-katoliške, njihova vernost je ostala pristna in iskrena do današnjih dni. Baskiške vasi pa slovijo po svoji snažnosti in ličnosti, kot gospodarji so Baski solidni ter odklanjajo novodobne novotarije. Sila so ponosni na svojo domovino, njihovo geslo se glasi: Zivimo in umiramo za svobodo svoje domovine. V svoji težnji za svobodo so se ob začetku meščanske vojne zvezali s socialisti, kateri so jim obljubljali popolno avtonomijo. Tudi general Franco ne bo mogel preko te njihove želje.

Manjšina in večina

Marksistično-liberalna laž je, da je špansko ljudstvo v večini veri sovražno in da se zavzema za komunistične in liberalne frakcije. Pri volitvah v španski parlament l. 1936 je Ljudska akcija (krščanska stranka) pod vodstvom Gil Roblesa s svojimi zavezniki dobila 4.910.818 glasov, ljudska fronta, ki so v njej združeni framacioni, liberali, komunisti in anarhisti, pa je dobila 4.487.969 glasov, torej za okoli pol milijona manj. Po volilnem zakonu, ki so ga ustvarili liberali in komunisti in po katerem pride pri meščanih in delavcih na 17.000 oseb eden poslanec, pri kmetih pa šele na 25.000 volivce eden poslanec, je ljudska fronta dobila 50 poslancev več kot stranke desnice. Iz tega se vidi, kako lažejo marksisti in pa njihovi framacionsko-liberalni prijatelji v ljudski fronti, ko razglašajo svetu, kako je špansko

prizor, toda ded jih je zadrževal s strogo besedo in pogledom: »Nikomur ne svetujem, da bi zdaj zapustil hišo,« jim je zaklical. »Bog varuj, sicer se ne vrne več; kajti Holandski Goran si nočoj seka v gozdu nov splav!«

Dečki so ga strme gledali; gotovo so že slišali o Holandskem Goranu, a zdaj so prosili deda, da bi jim natanko pripovedoval o njem. Tudi Peter Munk, ki je na drugi strani gozda slišal o Holandskem Goranu le nezanesljive govorce, se jim je pridružil in vprašal starca, kdo je in kje biva. »Gospodar tega gozda je, in sodeč po tem, da kljub svojim letom še ne veste tega, morate biti doma onostran Jelove gore ali morda še dalje. O Holandskem Goranu pa vam hočem pripovedovati, kar vem in kakor se govori o njem. Pred sto leti, tako vsaj je pripovedoval moj ded, so sloveli Črnolesčani daleč naokoli po svoji poštenosti. Zdaj, odkar je toliko denarja v deželi, so ljudje nepošteni in hudobni. Mladi dečaki plešejo ob nedeljah, vriskajo in kolnejo, da je strah; takrat pa je bilo drugače in če bi tudi zdajle pogledal skozi okno v sobo, trdim in sem vedno trdil, da je vse te pokvarjenosti kriv Holandski Goran. Živel je torej pred več kot sto leti bogat lesni trgovec, ki je imel veliko služinčadi; trgoval je daleč doli po Renu in imel blagoslov pri svoji trgovini, kajti bil je pobožen mož. Pa ti pride nekega večera na njegova vrata mož, kakršnega še nikoli ni videl. Obleden je bil, kakor so črnoleski mladeniči, bil pa je za dobro glavo višji kakor vsi, tako da so se ljudje čudili njegovi visokosti. Pa poprosi trgovca za delo in ker jo ta videl, da je mož močan in težkim bremenom kos, se dogovori z njim o plačilu in ga sprejme v službo. Goran je bil delavec, kakor ga trgovec še ni imel. Dreyosa je sekal za tri in če jih je šest vleklo na enem

konec, je nesel drugi konec sam. Ko pa je pol leta drevje podiral, je stopil nekega dne pred gospodarja in zahteval: »Zdaj sem tukaj zadosti dolgo sekal in bi rad tudi videl, kam gredo moja debla. Ali me ne bi enkrat tudi pustili na splav!«

Trgovec je odgovoril: »Nočem ti braniti, Goran, če hočeš malo ven med svet; sicer rabim pri sekanju močne ljudi, kakor si ti, na splavu pa je treba spretnosti, toda naj bo za enkrat.«

In tako je bilo; splav, s katerim je imel oditi, je bil sestavljen iz osmih sklepov in so se nahajala v zadnjem največjem obtesana bruna. Toda kaj se zgodi? Zvečer poprej prinese dolgi Goran še osem brun k vodi, tako debelih in dolgih, kakor jih ni še nihče videl in vsako je nosil na rami takó lahko kakor splavarski drog, tako da so vsi strmeli. Kje jih je posekal, ne ve do danes še nihče. Lesni trgovec se je veselil, ko je to videl, kajti izračunal je, koliko bodo ta bruna vrgla; Goran pa je dejal: »Tako, s temi se bom jaz vozil, na onih malih trskah ne pridem naprej.« Gospod mu je hotel podariti v zahvalo par splavarskih škornjev, toda vrgel jih je proč in privlekel na dan druge, kakor jih ni še nihče videl; moj stari oče je zatrejeval, da so bili pet čevljev dolgi in so tehtali sto funtov.

Splav se je odpeljal; poprej so se čudili Goranu drvarji, zdaj so strmeli splavarji. Človek bi mislil, da bo splav zaradi ogromnih brun počasneje plaval po reki, toda ko so prišli v Nekar, je letel kot puščica. Kjer je reka delala ovinke, so se splavarji trudili, da so obdržali splav na sred in niso zadeli na kremen ali pesek; Goran pa je skočil v vodo, potisnil splav na desno ali levo, da je plul brez nevarnosti mimo.

le živalice v času, da se zabubijo v ličinke. Dve leti tre hroščev podjed v zemlji, da se zabubi. Ameriška cikada žre celo 16 let, da se spremeni v ličinko. Mala enodnevica mora živeti dve dolgigi leti v vodi, da more končno poleteti v sonce — za par ur, nakar pogine. Za kratkodobe ptice torej morajo male žuželke čisto cela leta pripravljati potrebno energijo. Naša muha streptisa n. pr. na poletu v sekundi 340-krat s svojimi krabkimi krili, mala čebelnica porabi za svoje polate desetkrat večjo silo kot jo sorazmerno porabi aeroplan. Zato pa je življenje žuželk tako kratko.

Gostilna v zraku. Iznajdljivi Anglezi so opremili večje letalo kot gostilno. Letalo oskrbuje promet med Parizom in Londonom, potniki sedijo ob pogrnjenih mizah in si lahko naročajo poljubno jed in pijačo. Gostilničar-ka, ki je komaj 21-letna londonsko dekle, mora seve razumeti več jezikov. Leteča gostilna je baje izredno dobro obiskana, nudi pa tudi prvovrsten užitek, če se »ga kdo nalima« visoko v zraku.

(Nadaljevanje.)

ljudstvo na strani vlade ljudske fronte, proti njej pa se dvigajo samo fašistični elementi. Ljudska fronta, ki je med španskim ljudstvom manjšina, mu boče vsiliti svojo nadvlado kakor boljševiki v Rusiji. Odtod odpor ljudstva proti nasilniški manjšini.

Z južne zemlje

Za prvi april so nas pa lepo napravili. Ko sem odprl »Prenos«, ki je tukaj najpomembnejši dnevnik (tiska se ga do pol milijona), sem skoraj zavriskal. Če bi le bilo komu podobno, da bi gospod v sveti talarski obleki vriskal po mestnih ulicah... In lahko sem bil vesel. Na prvi strani ilustracije, čez celo stran 40 cm na široko in 18 cm na visoko, je stala pred menoj na čelu prve strani prava bela Ljubljana. Nič za to, če je bilo prvega aprila. Lahko si mislite, kako veselje to za nas. Pa je tudi pri drugih vzbudila zanimanje in so vsi priznavali, da je Ljubljana čudovito lepa. Objavo je oskrbel naš minister dr. Cankar. Bile so tudi slike od drugod. Cela prva stran iz Jugoslavije. V kratkem pa pričakujemo, da bo izšla slovenska številka revije »Para Tiz«, ki bo prinesla kakih 50 slik iz Slovenije.

Oni dan smo z zanimanjem poslušali, kako se bo slišala iz Beograda naša beseda. Žal nismo imeli 700 posov da bi plačali prenos kaki tukajšnji postaji in so tako bili le redki, ki so mogli dobiti to, kar so prinesli valovčez morje. Nekateri so se pohvalili, da so zelo lepo slišali.

S slovensko šolo smo začeli. Sedaj smo pa že sredi preprirov zaradi nje. Menda bo veljalo, da se pozavija isto kar nekoč tam doma, ko so se šoli upirali. Samo da so bili tedaj razlogi dosti bolj pametni. Toda šola vseeno gre; obiskuje jo čez 30 otrok.

Ono nedeljo smo napravili malo prireditvico. Provo cerkveno zabavo tukaj, združeno z občnim tiorom Bratovščine rožnega venca. Nekaj deklamacij, nekaj pesmi, nekaj za smeh, nekaj za res. Udeležba je bila zadovoljiva. Čez 200 oseb in prireditve je pa tudi občinstvo prav razveselila. Samo kmet je tukaj s takimi stvarmi. Naša drobnjad že kar zgublja slovenska usta in jim rastejo »španjški klunčki... Pa jim spravi potem v usta naš š in k. In potem so še te razdalje in čas ki ga nikoli ni.

Zadnji čas se ustanavlja spet novo slovensko društvo za kolonijo v Saavedri. Veselje je seveda na kupe. Pač radi plešemo. In če so podplati predragi — saj se lahko kupijo coklje ki ne stanejo več kot 4 Din (80 centov). Na samo sveto Velikonoč je bila plesna veselica v Villa Devoto. Seveda so vsi resni ljudje to obsojali. Žal imajo taki znatno manjšino...

Smarnično pobožnost bomo zaključili na zadnje majniško nedeljo v »Lurdus« ki stoji blizu mesta. Je obiskano svetišče delano po načrtu lurske bazilike na Francoskem.

Ko sem bil oni dan tam, da uredim zaradi romanja, mi je župnik pokazal pismo, če bi ga mu mogel raztolmačiti. Zares me je presenetilo. Pravo slovensko pismo! Na koncu pravi: boste že dobili kakoga našega človeka, ki bo pismo raztolmačil. Podpis pa pravi »Marija Pezdirec«. Dobro je je pogodila. Ne kot tisti, ki je šel v Zagreb, ob povratku pa že ni več po domače znal... Naj se tudi drugi malo pobrigajo, kako je po naše. In žena se ni zmotila. Kaj bi bili mi Slovenci vedno tako skromni!

V juniju bomo slavili obletnico slovenske službe božje na Avellanedi. To bo pa spet praznik. Takrat bo pa »bobe« in »strukljice... Težko, če ne bodo tudi harmonike pele, ker naši ljudje se radi vrte.

Redki pridejo zadnje čase sem čez lužo. Če pa veste za koga da gre, mu pa le dajte moj naslov in mu naročite, naj se oglasi, če hčete, da bom potem odgovarjal na pisma, ki me sprašujejo o njih.

Šter bi se še lahko marsikaj napisalo, pa moram končati s pozdravom in z običajnim zaključkom: »pa drugič kaj več«.

Hlačinik Janes, Caseros 2780, Buenos Aires.

Prehlic. Podpisani Protnar Janes, posestnik Zgoranja Dobrava, p. Podnart, obšalujem in preklicujem, kar sem šaljivega svertili o s. Rosariju Joletu, delavcu iz Zgoranje Dobrave št. 12, in se mu sverbalujem, da je odstopil od tožbe. Zgoranja Dobrava, dne 8. V. 1937. Protnar Janes.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Srajce

in lastne tovarne

IZ OKSFORDA močne, dobro izdelane	18	IZ TURINGA trpežne, športni vzorci	34
IZ ZELENE SKAUT TKA- NINE močne	26	IZ FINEGA POPLINA, modni vzorci	35
IZ FRENŽA, trpežne, modne barve	30	TRIKO srajce, razne modne barve	40

Sternceki

CELJE 19

UEN-K-N
 V-NORUJ-
 NASTONJ

Mislil o zakonu. Če hočeš živeti srečen zakon, odloži plašč samoljubja. — Samo složen zakon je lahko srečen. Zato mora biti vsakdo, ki se pripravljaja na vstop v zakon, kos junaka — Dve stvari lahko posameta usodni v vsakem zakonu: prazna moževa mošnja in zvrhana mera ženske nepotrpežljivosti. — Zakonski mož, ki pogleda o pravem času svoji ženi v oči, najde tam globoko morje in na njegovem dnu velik zaklad. — Pametna žena nikoli ne obletava svojega moža z neprimernimi vprašanji, zlasti ne tedaj, ko ni mož pri volji. To dela zatogadelj, da ne pride v zakon do nesoglasja. — V vsaki družini bi moralo biti tako, da bi mož spoštoval ženo, žena ljubila moža, otroci pa bi s svojo vedrostjo lajšali breme očetu in materi.

Pesek, ki poje. O saharški puščavi se pripovedujejo čudovite stvari. Tako trdijo, da se ob gotovih časih čujejo iz puščavskega peska glasovi, enkrat podobni joku, drugič glasnemu posmehu. Med domačini živi prepričanje, da napoveduje puščava s svojo pesmijo prihajajočo nevarnost ali nesrečo. Da »puščavska pesem« ni navadna izmišljotina, potrjujejo tudi saharški potniki. Slične pojave pojčnega peska opazujejo tudi v Ameriki in južni Afriki. Pravega vzroka do danes niso mogli ugotoviti, sklepajo pa, da povzroča glasove trenje noštetih peskovih zrnc ob sinem puščavskem viharju. Znanstveniki se dogajajo, da je domneva, da smo ob nevihti pod bukvijo varni, pravljica. V resnici ni nobenega drevesa, kamor strela ne bi lahko udarila.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše
Novc vloge vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

XVII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

40. razstavna prireditel
5. — 14. junija 1937

Železniška izkaznica za polovično voznino se dobi pri blagajnah železniških postaj za dan 2-velesejske legitimacije se izdajajo pri blagajnah na velesejmu. — Sejnišče obsega 40.000 m². — Preko 600 razstavljalcev iz 14 držav. — Posebne razstave: Lovska, gospodinjstva, pohištvena, avtomobilska, male živali. **Modna revija z varietejem. — Veliko zabavišče. — Koristno — prijetno.**

On: »Neki zdravnik trdi, da ženske potrebujejo več spanja kot pa moški.«
Ona (sumljivo): »No, in?«
On: »Im, ja, sem hotel reči, da pojdi nocoj prej spat in ni treba nauje čakati, kdaj bom prišel domov.«

Bančni kom. zavod, Maribor vam novič vloge raznih denarnih zavodov najugodnejše za odgovor Din 3 — znamk

Janko: »No, kako je bilo s poslovnim fantovskim večerom?«
Stanko: »Tako zabavno je bilo, da sem moral poroko za tri dni odložiti.«

»Če mojster besede ne prekliče, bom šel od tod.«
»Kaj pa ti je rekel?«
»Rekel je, da čez štirinajst dni lahko grem.«

Hranilne vloge

raznih denarnih zavodov vnovičje, delnice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposljuje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana trdka **AL Planinšek, Ljubljana**
Beethovnova ul. 14./I. Telefon 85-10.

Galper je prišel k zdravniku: »Oh, gospod doktor, kaj naj napravim; vsak večer me straši. Ko se zvečer, skozi katerokoli okno pogledam, vidim duhove svojih pradodov sedeti na kolih vrtnih ograje. Kaj naj napravim?«
Zdravnik: »Kole ospišite.«

za spomladansko zdravljenje

ZDRAVILNI ČAJ PLANINKA

Reg. br. 3007/32.

Pozor, kmetovalci!

Veliko je truda in trpljenja s Vašim žitom. Zato je najboljši potreben v današnjem gospodarstvu, da si nabavite novovrstni IRUS mlin, s katerim se nasti neznan in sila, mešajo vseh vrst sitna rna v poljubno fino moko in gris. Tako si prinese trpljenje, sito, čas in danar. — IRUS mlino bomo razstali na ljubljanskem velesejmu, kateri se vrši od 5. do 14. junija. Mlin bo praktično v pogonu t.r. se bodo mela razna sitna rna v novo do se bo vsak lahko preprčal, kakšno korist mu nudi IRUS mlina. — Za pozorn mlina zadostuje ista moč, ki vam služi za pogon drugih gospodarskih strojev.

Se priporoča
Turnšek Stefan, Ljubljana
Aleksandrova c. 4. — Pošt. pred. 66.

Miha je hodil k Dobernikovim v vas, seveda zaradi Angelca, ne zaradi Dobernika. Mali Janko mu je nekoč zlezal na kolena ter ga zelo napeto ogledoval.

»Kaj pa me tako gledaš?« ga je vprašal Miha.
»Tisto besedo bi rad prebral na obrazu.«
»Kakšno besedo?«
»Slišal sem Angelca, ko je pravila Graparjevi Micki, da se ti na obrazu bere, da si tepec.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali ope prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali obrtniki pomočnikov ali vasevcev in narobe.

Hlapca za vasa kmečka dela sprejme Iv. Brečelnik, Dravljice št. 45 - Ljubljana.

Singer-Pfaff skoraj nove šivalne stroje in kolese po neverjetno nizki ceni kupite edino pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). Tudi ob nedeljah dopoldan na ogled.

Koleasa še malo rabljenja, prvovrstnih znamk, moška in ženska, po izredno nizkih cenah naprodaj pri »Promet« (nasproti križanske cerkve).

Naprodaj hiša s 3 sobami, kuhinjo in kletjo z 20 orali zemlje. Preča št. 17 pri Novem mestu.

Zastopnike za prodajo posnemalnikov in brzoparilnikov iščemo v vsaki vasi. — Ponudbe na: Tehna družba, Ljubljana, Mešini trg 25.

Kovinski stroj dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Ogleda se pri Suhadolnik, kovač, Borovnica.

Bravo montafonko, domače reje, lepo, dobro, v 6 letu, črez 6 tednov bo še rto tele, prodaja župnišče v Zelinjem p. lg.

Pošteno dekle ne premlado, za kmetiška dela, sprejemna na posestvo blizu Ljubljane. Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Lepo posestvo v Gorenjskem dam radi boleznj takoj v najem ali prodaj. Pisarne vprašanja pošljite upravi Domoljuba pod »Solčna lega« 8139.

Lepa biva simodolske pasme, 19 mesecev starega, prodam. Cena po dogovoru. Goršič Anton, Podgorica 7, p. Šmarje-Sap.

Kmetovalci! Kosilnice »Deering« in nadomestni deli zanje so dospeli! Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1.

Mnogo ceneje in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14

Z pastirja 14 — 15 let, sprejemem takoj. — Svetek Janez, Dobrunje 27..

Brinjevo olje pristno — kupi vsako množino drogerija A. Floriančič, Ljubljana, Sv. Petra c. 17.

Miša s podoni, lep vrt ter njivo v Hrašah, prodam za 20.000 dinarjev A. Zore, Valburga 4.

Kupim plemenskega merjaška, 2 do 3 mesece starega, belega. Ignac Krulc, Belnek 27, p. Moravče.

Cerkevno stikarstvo sprejme vajenca. Ponudbe pod »nadarjenc« upravi Domoljuba.

Hlapca za vsa kmetiška dela, sprejemem takoj. Izidor Florjančič, Poljane 4, št. Vid nad Ljubljano

Bravo s petim teliščkom prodam — Lenaršič M., — Vnanje gorice 91.

Ruhano maslo kupujem — J. Menart, trgovec, Domžale.

Bremofoni različni, popolnoma novi, zelo primerni za gostilne, kakor tudi gramofonske plošče poceni na prodaj pri špediciji Renzinger, Masarykova cesta 19.

Vojeca krških starišev sprejme Ivan Habič, tatpelnik Poljanska c. 17.

Iščemo osebe ki bi za svoje bivališče z večjo okolico takoj hotele imeti podružnico (Abgabestelle). Kraj in poklic postranska stvar. Določni dela pod vodstvom direktorje. Glavno je skladišče blaga. Brez potovanja, brez lokalov. Za mesto in deželo lahko, realno delo. Nikar rizično! Sedanjim poklic se lahko obrži. Za nakazani rajon mesečni dohodek 5000 Din in tudi več. Natančnejša pojasnila pri Hupo, Celovec (Klagenfurt) — Avstrija. Dopoljuje se v vsakem jeziku.

Šivalna stroja »Singer«, ženski, z okroglim žolnikom 1450, levoročni 1600 prodam. Gradaška 8.

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Vnocožujem hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno
Rudolf Zorč, Ljubljana, Gledališka 12. Tel. 38-10

»Domoljuba« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšc-rate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Uredniki: Joto Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čuč